

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Analys av VMA 2017

En studie av hur VMA hanterats i aktuella
händelser

MSB:s kontaktpersoner:
Lars Olsson, 010-240 51 59

Publikationsnummer MSB1231 – maj 2018
ISBN 978-91-7383-850-4

Förord

Under 2017 har antalet sända VMA ökat från att ha varit ganska konstant sedan 10 år tillbaka i tiden med omkring 20 VMA per år till att vara uppe i 44 VMA under perioden 2017-01-01 till 2017-10-17. Med detta som bakgrund har MSB initierat en uppföljning och analys av hur VMA använts i dessa 44 VMA-händelser.

Syftet med denna uppföljning och efterföljande analys är att med hjälp av intervjuer med de som initierat VMA få en bild av hur VMA använts samt kunskapen om VMA-användningen.

Innehållsförteckning

Förord	3
Innehållsförteckning	4
Sammanfattning	6
1. Genomförande	8
1.1 Mål	8
1.2 Avgränsning	8
1.3 Metodik och genomförande.....	8
1.4 Deltagare	8
1.5 Tid för intervjuer	9
1.6 Hantering av intervjumaterial.....	9
1.7 Frågeställningar	9
1.8 Läsanvisning.....	9
2. Nuläge	10
2.1 Vad har studerats?	10
2.2 Frågor till den som begärde VMA.....	10
2.3 Händelse	10
2.4 Begäran sändning av VMA	20
2.5 VMA varning och VMA information	21
2.6 VMA och myndighetsmeddelande	21
2.7 Farlighetsgrad.....	22
2.8 SMS och/eller utomhusvarningssystem	26
2.9 Samtal med SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning.	32
2.10 Hjälp och stöd.....	36
2.11 Underlättande av räddningsarbete eller motsvarande.....	40
2.12 Kommentarer/förbättringsområden.....	44
3. Analys	53
3.1 Vad har analyserats?	53
3.2 Händelse	53
3.2.1 Händelser som föranlett sändning av VMA.....	53
3.2.2 Bedömning att använda VMA	54
3.3 Begäran sändning av VMA	54
3.3.1 Behörighet att sända VMA.....	54
3.3.2 Valet mellan VMA varning, VMA information och myndighetsmeddelande	57
3.4 VMA varning och VMA information	58
3.4.1 Händelse med VMA varning.....	59
3.5 VMA och myndighetsmeddelande	60
3.6 Farlighetsgrad.....	62
3.7 SMS och/eller utomhusvarningssystem	62
3.7.1 Användning av SMS och utomhusvarning	63

3.7.2 Orsak till användningen SMS och utomhusvarning	63
3.7.3 Tid på dygnet för de olika VMA-utsändningarna.....	65
3.8 Samtal med SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning.	66
3.9 Hjälp och stöd	68
3.10 Underlättande av räddningsarbete eller motsvarande.....	70
3.11 Kommentarer/förbättringsområden.....	70
3.11.1 Allmänna synpunkter.....	71
3.11.2 Användning av VMA	71
3.11.3 Kontakt med SOS Alarm.....	72
3.11.4 Stöd i utformningen av VMA.....	72
3.11.5 Överföring av information till SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning.....	73
3.11.6 Utbildningsbehov	74
3.11.7 Stöd i valet av område för VMA.....	74
3.11.8 Hantering av SMS	74
4. Intervjuade aktörer	77

Sammanfattning

För att följa upp användandet av VMA och för att få en uppfattning av hur användarna upplever systemet har det gjorts intervjuer med 44 av de 46 som begärt VMA under 2017. Resultatet i sin helhet finns redovisat i denna PM inklusive bilaga. Under 2017 sändes det ut 46 VMA vilket är mer än dubbelt mot normalt jämfört med tidigare år.

Analysen av resultatet visar att det finns dels åtgärder och förbättringar som kan göras på kort sikt, dels att det finns även ett behov av övergripande arbete; en strategi och analys av framtidens varningssystem och användande av det, något som lyfts även i tidigare regeringsuppdrag avseende falsklarmet i Stockholm sommaren 2017 (D.nr 2017-7376).

Intervjuerna visar att anledningen oftast är bränder och att brandröken varit orsak till användandet av VMA och att de varit befogade i de flesta fall. I några fall har VMA och SMS används efter fråga från SOS Alarm AB. Resultatet visar också på ett behov av utbildning och handledning om VMA och vilka andra möjligheter som finns att kommunicera ut till allmänheten vid olyckor och olika störningar i samhället, några Räddningstjänster hänvisar också till sin kommunikationsplanering vilket är goda exempel på att det finns färdiga planer på hur allmänheten bör informeras.

Det finns också behov av bättre materiel på MSB hemsida, ett arbete som redan startat. Den så kallade VMA-kedjan uppfattas ibland som krånglig och det tar onödigt lång tid innan ett meddelande läses upp i radion. Det är också oklart vilka roller de inblandade egentligen har, SOS har under åren tagit på sig uppgifter och roller som det är oklart om de egentligen har ansvar för, exempelvis utformning av texter som är klart uttalat något som SR ansvar för. VMA-kedjan behöver även ses över och kvalitetssäkras, t.ex. genom användning av Rakel som kommunikationsväg från den som begär VMA fram till SR sändningsledning.

Under året har även sms börjat användas som metod att skicka information om VMA, som MSB sedan tidigare påpekat ett otal gånger visar det sig att det är ingen kanal för VMA då meddelandena tar alltför lång tid innan de når mottagaren, i ett fall upp till tre timmar och faran över började sändas ut när sista mottagaren fick VMA informationen via sms. Om man inte får meddelandet inom 30-60 sekunder missar man den första informationen i SR P4, är det VMA varning missar man även det andra sändningstillfället om man inte får meddelandet inom 4-5 minuter. Vid allvarliga händelser, exempelvis en terrorhändelse som den på Drottninggatan i Stockholm, där mobilnäten kan ha problem med överbelastning är det ytterst osannolikt att VMA via sms fungerar överhuvudtaget. I dag finns riktig varning via mobiltelefoni med tekniken cell broadcast (EU-Alert, CMAS, KPAS och ETWS) standardiserad och den används på många ställen runt om i världen och uppfyller kraven på snabbhet och informationssäkerhet samt kan även användas när mobilnäten är överbelastade. Kan dessutom testas nationellt exempelvis kl. 15.00 samtidigt som utomhusvarningssystemet testas, på motsvarande sätt som görs i Nederländerna.

Utomhusvarningssystemet "Hesa Fredrik" har använts enbart en gång, trots att det har varit VMA varning 11 av de 44 gånger som redovisats har inte räddningstjänsten ansett att händelsen varit så allvarlig att de behövt använda sig av systemet. Den kommun som använde sig av utomhusvarningssystemet efterfrågar dock fler anläggningar, kan vara ett tecken på att de var nöjda med resultatet av användandet.

Samtliga intervjuade upplever det positivt med VMA och den möjlighet till information till medborgarna som det ger. De har också lämnat konstruktiva omdömen med förslag på förbättringar.

1. Genomförande

1.1 Mål

Målet med denna uppföljning är att bilda ett underlag som kan ge idéer och förutsättningar för framtagning av anvisningsdokument som stöd för användningen av VMA och även utbildningspaket för VMA-användningen. Målet är även ge ett underlag till förbättringsområden när det gäller hanteringen av VMA-kedjan allt från aktören som initierat VMA till det att meddelandet når allmänheten.

1.2 Avgränsning

Intervjuer har enbart hållits med de som varit ansvariga för att kontakta SOS Alarm för genomförandet av VMA. Övrig personal som ingått i VMA-kedjan har inte intervjuats.

1.3 Metodik och genomförande

Uppdraget med att genomföra denna uppföljning har skett i ett antal aktiviteter:

- Uppstartsmöte för arbetet (projektinitiering)
- Sammanställning av frågeunderlag till telefonintervjuer
- Inhämtning av kontaktuppgifter för telefonintervjuer
- Bokning av intervjuer och genomförande av telefonintervjuer
- Sammanställning av resultaten från genomförda telefonintervjuer
- Analys av inhämtade intervjusvar
- Förslag på åtgärder och förslag på fortsatt arbete

1.4 Deltagare

Medverkande organisationer som intervjuats redovisas i 4.

Från MSB och Combitech AB har följande medverkat i framtagningen av studien:

Lars Olsson	MSB
Håkan Marcusson	MSB
Christer Wiberg	Combitech AB
Göran Bojnell	Combitech AB

1.5 Tid för intervjuer

Intervjuerna genomfördes under hösten 2017.

1.6 Hantering av intervjumaterial

De olika intervjuerna har dokumenterats som separata arbetsdokument.

1.7 Frågeställningar

De frågor som har diskuterats vid intervjuerna återfinns i kapitel 2.2.

1.8 Läsanvisning

Dokumentet är indelat enligt följande:

Kapitel 2 redovisar sammantaget hur de intervjuade svarat på de enskilda frågorna. Innehållet i tabellerna är det som återfinns i respektive intervjudokument. I de olika tabellerna är **Ref** kopplat till den enskilda intervjun, se kapitel 4.

Notera:

I detta kapitel har inga värderingar av de inkomna svaren utförts. Erhållna svar är de som getts av de intervjuade.

Kapitel 3 ger en analys av erhållna intervjusvar. I de olika tabellerna är **Ref** kopplat till den enskilda intervjun, se kapitel 4. Kapitlet är ett sammandrag av vad som framkommit i de olika intervjuerna. Under rubriken **Reflektion** ges en analys av informationen som erhållits.

2. Nuläge

2.1 Vad har studerats?

Huvudsyftet med detta studiearbete har varit att få en bild av hur VMA används och kunskapen om dess användning hos de olika aktörer som begärt VMA.

Till hjälp har ett antal frågor ställts till de intervjuade. Efterföljande kapitel redovisar de sammanställda svaren från de intervjuade.

2.2 Frågor till den som begärde VMA

1. a) Beskriv kort händelsen som föranledde att VMA begärdes.
b) När och hur gjordes bedömningen att använda sig av VMA?
2. a) Var det tydligt för dig att det var ett VMA du behövde begära?
b) Är det tydligt för dig vad som krävs för att begära VMA?
3. Vet du skillnaden mellan *VMA varning* och *VMA information*?
4. Vet du skillnaden mellan *VMA* och *myndighetsmeddelande*?
5. Farlighetsgrad: Hur många bedömdes vara i riskzonen eller hade kunnat bli drabbade?
6. Vilka kanaler användes förutom SR P4?
a) Användes SMS och/eller utomhusvarningssystem?
b) Varför/varför inte användes SMS och/eller utomhusvarningssystem?
7. Hur tyckte du att samtalet med SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning fungerade?
8. Fick du den hjälp och stöd som du behövde?
9. Tycker du i efterhand att VMA fungerade dvs. underlättade det räddningsarbetet eller motsvarande?
10. Kommentarer/förbättringsområden?

2.3 Händelse

- a) *Beskriv kort händelsen som föranledde att VMA begärdes.*
b) *När och hur gjordes bedömningen att använda sig av VMA?*

I Tabell 1 ges en kort sammanfattning av händelsen som gjorde att VMA användes. Tabellen ger även den intervjuades bedömning om behovet av VMA. I kolumnen *V / I* står *V* för *VMA varning* och *I* för *VMA information*.

Tabell 1, Händelser som föranlett sändning av VMA

Ref	Händelse	V / I
1	<p>Det brann i en lastbil cirka 500 meter söder om Spjutmo rastplats längs riksväg 70 i Mora kommun. Lastbilen innehöll gasoltuber och mellan 400-500 liter olja. Lastbilen var på väg till Älvdalen från Mora.</p> <p>Det gällde att stoppa trafiken på riksväg 70 på grund av explosionsrisken. Med ett tidigt VMA skulle trafiken på väg 70 stoppas. Det gick inte att skjuta sönder gasflaskorna och ett skyddsavstånd på 1000 m infördes.</p>	V
2	<p>Trollhättans miljöförvaltning hade fått ett antal samtal om att folk misstänkte att det otjänliga kranvattnet på vissa håll har gjort dem dåliga i magen. Miljöförvaltningen gick ut med ett påbud om att man ska koka kranvattnet eftersom några vattenprover har visat på otjänligt vatten. En vattenläcka i det kommunala vattennätet gjorde att boende på västra sidan av Göta älv i Trollhättan måste koka dricksvattnet. 5000 personer drabbades.</p> <p>Trollhättan Energi hade redan skickat ut SMS till sina abonnenter att det var problem med vattenförsörjningen. Kommunen beslöt efter några timmar att ett VMA information skulle gå till samtliga berörda inom kommunen. Detta blev en test i praktiken av hur VMA skulle användas vid en sådan händelse. Kommunen ställde sig frågan om det var rätt från Trollhättan Energi att gå ut med information och om det enligt MSB var korrekt av kommunen att sända VMA information. Även SR P4 lokalt informerade parallellt om vattenförsörjningsproblemet.</p> <p>Kommunen säkerhetschef kontaktade via telefon räddningstjänsten som i sin tur kopplade upp mot SOS Alarm. Även Sveriges Radios sändningsledning blev senare kontaktad. Sveriges Radios sändningsledning ifrågasatte om det verkligen skulle sändas ett VMA information. De var motvilliga till att utföra uppgiften men gick till slut med detta.</p>	I
3	<p>En villa exploderade i Hyllinge och allmänheten varnades för kraftig rök. En kraftig explosion hade skakat huset som därefter har fattat eld.</p> <p>Brandröken var mycket tät och drev in över Hyllinge.</p>	I
4	<p>Branden på en industri vid A6 i Jönköping började i nedre våningen i ett garage på fastigheten, som fick utrymmas. Även en grannfastighet som låg i vindriktningen utrymdes. Ett pallställage med litiumbatterier brann. Rökpelare med giftig rök.</p>	I

Ref	Händelse	V / I
	En enorm rökutveckling från emballage, elkablar och litiumbatterier skapade en kraftig rökplym. Röken drev mot skolor, bostäder och riksväg E4.	
5	<p>En bilverkstad totalförstördes i en brand i Frufällan norr om Borås. Ett stort område (300 m) spärrades av på grund av att det finns gasflaskor i lokalen. Kraftig rökutveckling och explosionsrisk.</p> <p>Det konstaterades tidigt att det fanns gasflaskor i lokalen och att det fanns bostäder i närheten, riksväg 42 och även järnväg.</p>	V
6	<p>Det var två stora byggnader som stod i brand på industriområdet: En 150 meter lång åkerifastighet och sedan ytterligare en byggnad där en däckfirma huserar. (Sigurd Anderssons åkeri i Falkenberg, på Åkarevägen i närheten av SCA).</p> <p>Gift kraftig rök från branden i och med att det fanns däck och plast som brann. Även stadsbussar med gas fanns i området. Röken drev ner mot Falkenberg.</p> <p>Efter någon timme beslutades det att gå ut med VMA information. Mycket personer såg på.</p>	I
7	<p>Läcka av fluorvätesyra på Outokumpus område i Avesta. Läckaget kom från en tankvagn. Starkt frätande som gas och lösning, är mycket giftigt vid inandning och orsakar stor irritation för ögonen. Vid hudkontakt kan det ge svåra sårskador.</p> <p>Tidigt tillsammans med fältstaben i samband med tätningen av den läckande tågagnen. Stor risk för gasbildning in mot samhället. Förberedde flera VMA i fall skadan förvärrades.</p>	V
8	<p>Industrin Järnforsen Stoppmöbler i Hultsfreds kommun stod i kraftig brand med kolsvart rök som sprider sig mot samhället.</p> <p>Ingen kontroll över branden (kraftig tjock rök) och vinden vände mot samhället.</p>	V
9	<p>En kraftig brand utbröt på torsdagseftermiddagen på Angelskogstippen utanför Ronneby. Hälsosfarlig rök vällde ut över området.</p> <p>Larmet kom som en markbrand och det visade sig att det var sopor i rad på ca 70 m som brann. Det var en vind på 16 m/s vind och röken som kunde vara giftig låg på mot samhället med närliggande bostadsområde och större fabrik (Parkett). Detta föranledde VMA.</p>	I
10	En brand uppstod på fredagen på JRAB:s återvinningsavdelning precis i anslutning till Ica Maxi i Jönköping. Det var en kraftig rökutveckling från platsen, röken betecknades som giftig eftersom att det var sopor som brann.	I

Ref	Händelse	V / I
	En kraftig rök spreds till närliggande skolor, förskolor, etc. Anläggningen ligger centralt i Jönköping.	
11	<p>En stor brand i Rejmes bilverkstad i Örebro med kraftig rökbildning. Även den del som består av tvätthallar samt ett däcklager brann.</p> <p>Ganska snart på grund av den kraftiga rökutvecklingen som drev mot staden. Bedömningen gjordes tillsammans med SOS Alarm.</p>	I
12	<p>Strax efter klockan 19 på onsdagen utbröt en brand i ett magasin vid Cementa i Slite. I lokalen förvarades plastavfall som används i förbränningen i ugnarna. Lokalen är stor som en ishall och var helt övertänd när räddningstjänsten kom fram. Plasten som fanns i lagerlokalen har använts till att elda i cementugnarna och röken från den brinnande plasten kan vara hälsovadlig.</p> <p>Efter några minuter insåg räddningstjänsten att den kraftiga rökutvecklingen fordrade ett VMA.</p>	V
13	<p>Brand bröt ut vid en industrilokal i hamnen i Västerås och ett stort mörkt rökmoln steg upp. Område var avspärrat på grund av explosionsrisk. En industrilokal på Sjöhagsvägen 14 i Slakteriområdet tillhörande Cassandra Oil började i förmiddags brinna. Branden uppges även ha spridit sig till grannfastigheten som tillhör Sjölanders mekaniska.</p> <p>Räddningsledaren på plats bedömde att VMA behövdes på grund av kraftig rök från däckprodukter. Röken drev mot Västerås stad.</p>	I
14	<p>Det brann på en stor torvtäckt söder om Årsunda i Sandvikens kommun med kraftig rökutveckling.</p> <p>Kraftig helt svart rök spreds fort i och med att den kraftiga vinden.</p>	I
15	<p>En storbrand bröt under lördagen ut vid en industribyggnad på Örsholmen i Karlstad. Branden startade i en återvinningsanläggning. I det här fallet var det mycket trä som har brunnit och ett informationsmeddelande för att ingen rök är nyttig gick ut.</p> <p>Det kändes röklukt i centrala Karlstad och det syntes även rök i luften. Bedömningen gjordes att sända ett VMA för att ge information om vad som var på gång. Texten formulerades: <i>Det brinner på Örsholmen och röken känns i centrala Karlstad. De som känner obehag bör stanna inomhus.</i> SOS Alarm sände ut VMA och då saknades texten "<i>De som känner obehag bör stanna inomhus</i>" vilket tolkades som en mycket större händelse än som var fallet. Detta tolkades av media att alla skulle stanna inomhus och SR P4 Värmland börja sända live om händelsen och den lilla</p>	I

Ref	Händelse	V / I
	händelsen blev till en större katastrof. I efterhand funderades det om det var rätt att sända VMA.	
16	<p>En person har förts till Bollnäs sjukhus efter den brand som tidigt i morse utbröt i Campus Vågbros asylboende i Söderhamn. Ett tag varnades allmänheten om kraftig rökutveckling men den faran är nu över. Det var strax efter klockan fyra i morse som larmet kom till räddningstjänsten om att asylboendet i Vågbro brann. Mellan 60 och 70 personer befann sig i byggnaden men alla lyckades ta sig ut.</p> <p>Kraftig rök som det var svårt att veta vart den skulle sprida sig. Information behövde gå ut till området Vågbro.</p>	I
17	<p>Räddningstjänsten larmades under torsdagsmorgonen om ett läckage av saltsyra i Alby utanför Ånge. En tankvagn läckte saltsyra och allmänheten uppmanades att stanna inne. Larmet om läckaget kom vid kvart över niotiden på torsdagen. En bedömning som gjordes var att läckaget kunde komma att pågå i upp till tolv timmar till från lunchtid på torsdagen innan det var möjligt att stoppa det. Enligt Tomas Öhrn, räddningschef på Räddningstjänsten i Medelpad, är det en tank med 55 000 liter saltsyra som har läckt på Akzo Nobels område i Alby. På platsen bildades ett gasmoln på ungefär ett hundratal meter i diameter.</p> <p>Ett intern tyfonlarm ljöd i Akzo Nobels område. Larmet hördes utanför området med en skola i närheten. Boende i närområdet vet vad signalen betyder. Räddningstjänsten bedömde att allmänheten i stort skulle få information om att hålla sig borta från området genom att sända ut ett VMA. Saltsyradimman som bildades är farlig att inandas.</p>	I
18	<p>En kraftig brand rasade i Föllinge, i Krokoms kommun, i Jämtlands län. Den startade i en ladugård men spred sig till angränsande fordon med gastuber samt till ett skogsparti.</p> <p>Byggnaden som tidigare varit en ladugård ligger mitt i samhället och var nu ett förråd för båtar, bilar, acetylengasflaskor, etc. Den kraftiga rökutvecklingen och explosionsrisken från gastuber gjorde att VMA användes.</p>	I
19	<p>En kraftig brand bröt ut i en företagslokal på Bruttovägen i Veddesta industriområde i Järfälla under måndagen. Röken från branden blev kraftig och boende uppmanades hålla sig inomhus. Branden startade där man förvarade batterier. Allmänheten har varnats för att närma sig området.</p> <p>Med hjälp av en dialog med räddningsledaren på plats och med kamerabilder som visade kraftig rökutveckling.</p>	I

Ref	Händelse	V / I
20	<p>Det brann kraftigt på avfallsanläggningen i Kiruna och svart brandrök spreds in över Kiruna samhälle. Det var en mycket kraftig rökutveckling och mycket svart rök som bolmade upp.</p> <p>Snabb brandspridning innehållande sopor, plats, etc. Röken spreds snabbt mot Kiruna.</p>	V
21	<p><u>2017-06-20 (föregående händelse, Ref 20):</u> Det brann kraftigt på avfallsanläggningen i Kiruna och svart brandrök spreds in över Kiruna samhälle. Det var en mycket kraftig rökutveckling och mycket svart rök som bolmade upp.</p> <p><u>2017-06-21 (denna händelse):</u> Det brann fortfarande i avfallsanläggningen i Kiruna i Norrbottens län sedan igår. Invånare uppmanades stanna inomhus på grund av giftig rök. Lagerbyggnaden som branden startade i är helt utbränd. Enligt ett pressmeddelande från Tekniska Verken rörde det sig om 7000 till 8000 ton avfall som brann.</p> <p><i>Faran över</i> hade dragits dagen innan trots att det fortfarande var rökutveckling över Kiruna på grund av att det gått ut <i>VMA varning</i> och räddningstjänsten ansåg att det borde vara <i>VMA information</i>. Räddningstjänsten blev nerringda och undrade vad som pågick. Beslut togs då om att sända ut <i>VMA information</i> och informera om läget på händelsen.</p> <p><u>Kommentar:</u> Det var nog en missuppfattning om hur VMA ska användas som gav detta läge. Skillnaden i <i>VMA varning</i> och <i>VMA information</i> är endast hur fort informationen ska sändas och inte i allvarlighetsgraden.</p>	I
22	<p>Det brann på en avfallsanläggning i Gällivare. Det var en stor byggnad och en intilliggande hög med hushållssopor som började brinna. Räddningstjänsten varnade för den giftiga röken och uppmanade boende i området att stänga fönster och ventilation.</p> <p>Med referens till en tidigare brand i avfallsanläggningen i Kiruna i juni 2017 så beslöts det tidigt att sända ut VMA. Vinden låg inte inledningsvis direkt mot närliggande tätorten Koskullskulle.</p>	I
23	<p>En svårsläckt brand rasade under hela söndagen i en restaurang i Borgholm (Borgholms bistro, tidigare Wilmas). Allmänheten uppmanades att gå inomhus och stänga dörrar, fönster och ventilation. Byggnaden är tillbyggd och ombyggd, och det är många språng och skrymslen som inte syns.</p> <p>Kraftig rök som spred sig mot huvudgatan (Slottsgatan) i Borgholm.</p>	I
24	<p>En brand utbröt vid tvåtiden under natten mot torsdag i en äldre villa i skånska Löddeköpinge, i Kävlinge kommun. Villan ligger på Landskronavägen, och räddningsledaren har gått ut med en</p>	I

Ref	Händelse	V / I
	<p>uppmaning till alla som bor och befinner sig i området att gå inomhus och stänga dörrar och fönster, om de skulle uppleva obehag av röken.</p> <p>Efter diskussion med räddningsledaren beslutades det att sända VMA mest på grund av att det luktade rök i området. Det var vindstilla och en tät kraftig brandrök lade sig över samhället. Information gick ut med att om man vaknade och stördes av röken så skulle man hålla sig inomhus.</p> <p>Huset var en sekelskiftesvilla som skulle renoveras och innehöll diverse okänt byggmaterial.</p>	
25	<p>När en verksamhet på industriområdet på Händelö i Norrköping skulle ta emot en transport med en container innehållande akrylsyra upptäcktes att den höll en förhöjd temperatur. Räddningstjänsten har lyckats tömma den tank med akrylsyra som riskerade att explodera på Händelö i Norrköping. Risk för att temperaturen i containern var nära den kritiska gränsen för explosionsrisk.</p> <p>Efter begäran av räddningsledaren och efter att frågan diskuterats bedömde räddningstjänsten att gå ut med VMA. Detta gjordes flera timmar efter olyckshändelsen eftersom det fanns en överhängande explosionsrisk och att det finns närliggande bostads- och fritidshusområden.</p>	V
26	<p>En brand rasade i en industribyggnad på Stenbrottsvägen i Båstad. Byggnaden var helt övertänd. Det fanns inga uppgifter om personskador men det fanns gasflaskor (acetylen, gasol och även syrgas) i byggnaden som kunde utgöra en explosionsrisk. Räddningstjänsten har gått ut med ett VMA och stängt av vägar samt uppmanat boende i en radie på 500 meter från brandplatsen att hålla sig inomhus. Boende i två närliggande hus har evakuerats.</p> <p>VMA gick ut relativt tidigt (20 minuter) på grund av att branden startade under inledningen till tennisveckan i Båstad (Swedish Open) som hölls 16-23 juli. Många som skulle besöka tennisveckan var på väg till Båstad och skulle då passera infartsvägen som är i nära anslutning till branden. Det blev köbildning på alla infartsvägar till Båstad.</p>	V
27	<p>En stor vattenläcka drabbade centrala delarna av Kalmar under natten till lördagen. Det var en större vattenläcka på en av Kalmars största vattenledningar. Flera bostadshus och firmor längs Norra vägen drabbades av vattenläckan med översvämningar i källare och garage. Under tiden var 1200 meter av Norra vägen i södergående riktning avstängd för trafik.</p>	I

Ref	Händelse	V / I
	<p>Kalmar Vatten var bekymrad över att inte kunna stänga av den läckande vattenledningen. Enorma mängder vatten strömmade ut och hotade att tömma hela vattentornet. Information gick då ut om översvämningen och eventuellt kommande vattenförsörjningsproblem. Om vattentornet blev tömt skulle hela ledningsnätet behöva genomspolas.</p>	
28	<p>På sena söndagskvällen började det brinna på Ljungbyhedsskolan. En del av skolan blev övertänd. På måndagsmorgonen slog lågorna upp igen och räddningstjänsten fick återuppta släckningsarbetet. Den trädel av skolan som det börjat brinna i var övertänd. Resten av skolan är i tegel. Branden ledde till kraftig rökutveckling och räddningsledaren uppmanade allmänheten i närområdet att hålla sig inomhus och stänga dörrar, fönster och ventilation. Räddningstjänsten gick därför ut med ett VMA.</p> <p>Det var en kraftig rökutveckling och skolan ligger mitt inne i tätorten.</p>	I
29	<p>En kraftig brand har under dagen rasat i en lagerlokal som bland annat disponeras av polisen i Mölndal utanför Göteborg. Under torsdagsmorgonen brann det fortfarande och räddningstjänsten lät byggnaden brinna ner. Sent på kvällen uppmanades boende i närheten av Åbro industriområde att hålla sig inomhus. VMA gick ut och uppmanade folk i närheten att stanna inomhus och stänga fönster, dörrar och ventilation. Det var väldigt mycket rök i området.</p> <p>En omfattande rökpelare från tjärpapp och frigolit spreds sig över Göteborg och Mölndal. Helt svart i luften.</p>	I
30	<p>Kraftig brand i en större kontor/industribyggnad i Västra hamnen med kraftig rökspridning in mot centrum med stor spridningsrisk.</p> <p>Den kraftiga rökspridningen spred sig in över centrala Malmö och Burlöv och många kanske hade öppna fönster vid den tiden vilket gav att en VMA information behövdes.</p>	I
31	<p>Det uppstod giftig rök efter brand i plast och gummi, det var bland annat bildäck som förvarades i källarutrymmet till huset som började brinna. Själva huset ligger vid utkanten av ett villaområde i Ankarsrum.</p> <p>Brandröken drog sig under lång tid mot centrala Ankarsrum.</p>	V
32	<p>Strax innan klockan 05 i morse hördes ett larm i Sundsvall kring området Skönsmon. Enligt SOS Alarm rör det sig om en intern tuta vid en oljedepå som gått igång på grund av teknisk fel. Flera personer hörde under tidigt torsdagsmorgon av sig till SOS Alarm i Sundsvall då en hög signal ljud. Signalen ska ha hörts i 15–20</p>	I

Ref	Händelse	V / I
	<p>minuter enligt SOS Alarm i Sundsvall men ska inte vara något skarpt larm utan röra sig om ett tekniskt fel vid en intern tuta på oljedepån i området Skönsmon i Sundsvall. "Det falska larmet som nyligen hördes över Sundsvall ska ha inte ha varit Hesa Fredrik utan en signal som ska ha liknat denna", skriver SOS Alarm på Twitter. Det var en intern tuta som ljöd vid en oljedepå i Vindskärsudde. Räddningstjänsten varpå plats och hjälpte till med att tysta ner larmet.</p> <p>Det var inget äkta VMA som vid de "falska" händelsen i Stockholm 9 juli 2017. SOS Alarm beslöt därför att gå ut med VMA för att informera om att larmet som hörts inte var VMA.</p>	
33	<p>Northbikes lokal på Västerslätt i Umeå stod i brand med farlig brandrök. Räddningstjänsten åkte dit men kunde inte rädda byggnaden. Under eftermiddagen gav man upp och satsade på att försöka hindra spridning till närliggande byggnader.</p> <p>En kraftig rökutveckling spreds mot centrala Umeå längs med marken.</p>	I
34	<p>Kraftig brand i en byggnad i Skogsbo i Avesta. Hela fastigheten, med bland annat en pizzeria och lägenheter, fattade eld. Startade med att svetsning i en bil som fattade eld och gav kraftig svart rök.</p> <p>Röken steg rakt upp men vindar tryckte ner röken i Skogsbo samhälle. Beslut om VMA togs. Kännedom om en stor samling med vinylskivor gjorde att mycket folk ville se på branden. Räddningsinsatsen hindrades.</p>	V
35	<p>Invånare i Enköpings kommun uppmanas att koka dricksvattnet ordentligt. Vattenprover visade på bakterier i vattnet i delar av Enköping och dess kransorter. "Vi har fått otjänligt vatten på delar av vårt dricksvattnät, så vi har gått ut med kokningsrekommendationer för det som kallas högzonen och ett antal kransorter", sade VA-chefen.</p> <p>Höga värde på koliforma bakterier fanns i ett taget vattenprov. Kan utvecklas till kolibakterier. Med misstanken om att halva kommunala vattennätet kunde bli påverkat gjordes en bedömning att det behövde informeras med hjälp av VMA. Orsaken till bakterierna var troligen ett trasigt galler i ledningsnätet som ett djur tagit sig in genom och dött.</p>	I
36	<p>Ett utsläpp av ammoniak hade inträffat vid ishallen i Vansbro i Dalarna. En tank på 160 kg hade läckt och ammoniaken är starkt frätande och gasen är irriterande för slemhinnor och ögon. Gas fördes med vinden mot samhället.</p>	I

Ref	Händelse	V / I
	Insåg tidigt att samhället skulle påverkas av ammoniak och behövde få ut information.	
37	<p>Strax efter klockan 23 på lördagskvällen larmades polis och räddningstjänst till en brand i en lokal i Folkets park i Fagersta. Byggnaden tillhör en lokal bilklubb. Det har uppstått kraftig rökutveckling i området, och räddningsledaren uppmanade alla som befann sig i närheten att gå inomhus och stänga dörrar, fönster och ventilation.</p> <p>Branden fick ett snabbt explosionsartat förlopp med mycket kraftig rök. Räddningstjänsten inriktade sig på att rädda närliggande byggnader i Folkets park. Röken steg rakt upp men sjönk ner mot samhället. Det fanns bilar, gasflaskor, m.m. i lokalen.</p>	I
38	<p>Kraftig brandrök spreds i ett stort område norr om Stockholm (Kronåsens industriområde) under tisdagseftermiddagen och ställde till stora problem i trafiken på E4:an. Det var en brand i sprängmattor vid Häggvik som orsakade den kraftiga rökutvecklingen i höjd med Sollentuna. Personer i området uppmanades att gå inomhus vid obehag från röken.</p> <p>Med hjälp av kamerabilder som visade kraftig (gigantisk) rökutveckling. Röken drogs mot bostadsområdena Husby och Akalla.</p>	I
39	<p>SOS hade larmats om en brand i Domsjöfabriken i Örnsköldsvik. En gummiduk i en cistern inne i fabriken hade fattat eld med en kraftig rökutveckling som kunde vara giftig kom från brandplatsen.</p> <p>En kolsvart kraftig rök från klorater spreds över bostäder och skola.</p>	I
40	<p>Det brann på en återvinningsanläggning i Nässjö. Åkerskolan och tre förskolor har hållits stängda på torsdagen. Det var vid 17:30 på onsdagen som räddningstjänsten larmades till en återvinningsanläggning i Nässjö. Branden fick snabbt stor spridning och ett VMA utfärdades.</p> <p>Räddningsledaren på plats bedömde att det var giftig rök som spreds i området.</p>	I
41	<p>En kraftig brand bröt ut på onsdagskvällen på en gård i centrala Vellinge. Byggnaden var övertänd när räddningstjänsten kom dit och halmtaken hade rasat in på sina håll. Kraftig rökutveckling uppstod i samband med branden, och räddningsledaren uppmanade allmänheten i området att hålla sig inomhus och stänga dörrar, fönster och ventilation. Det var halm som brann och orsakade kraftig rökutveckling.</p>	I

Ref	Händelse	V / I
	Insåg snabbt att det var risk för mycket kraftig brandrök och byggnaden ligger centralt mitt i Vellinge. Mycket rök skulle drabba närliggande fastigheter.	
42	En villa på Piongatan i Bjuv började brinna strax efter klockan 18 på torsdagskvällen. Villan var övertänd när räddningstjänsten kom till platsen. Det var ett våldsamt förlopp och det gick inte att rädda villan, utan den fick brinna ner. Räddningsledaren uppmanade alla i området att gå inomhus och stänga dörrar, fönster och ventilation. Ett våldsamt brandförlopp med kraftig rök och kraftig spridningsrisk gjorde att räddningsledaren på plats ville ha ett VMA och inre befälet bara förmedlade detta till SOS Alarm. Nu ändrade inre befälet det från VMA varning till VMA information.	I
43	En brand på en byggarbetsplats i Öjaby utanför Växjö ledde till kraftig rök i området. Boende i området uppmanades att hålla sig inne, men varningen kunde senare blåsas av. En större mängd ihopsnörda bildäck för att förhindra sprängsten från att fara iväg när man spränger hade börjat brinna. Ett stort rökmoln steg upp från arbetsplatsen och det befarades att ohälsosam rök skulle driva in mot närliggande bostadsområde.	I
44	Vid 13:30 började det brinna vid Akzo Nobels kemifabrik i Alby i Ånge. Det var en större plastcistern som brann. Allmänheten varnades för röken och uppmanades gå inomhus och stänga dörrar, fönster och ventilation. Det var en elakartad giftig rök som kom från branden som drogs mot närliggande bostadsområde med skola. Det beslutades tidigt att VMA till allmänheten skulle gå ut.	V

2.4 Begäran sändning av VMA

- a) *Var det tydligt för dig att det var ett VMA du behövde begära?*
 b) *Är det tydligt för dig vad som krävs för att begära VMA?*

Svaren från de intervjuade är redovisat i Tabell 2. Bedömningen av svaren är följande:

- Ja:** Jag vet min behörighet att sända VMA och vet vilka händelser som kan föranleda ett VMA.
Tveksam/osäker: Jag är osäker över min behörighet eller osäker på vilka händelser som kan föranleda ett VMA.
Nej: Jag vet inte min behörighet att sända VMA eller vet inte vilka händelser som kan föranleda ett VMA.

Tabell 2, Tydlighet i behörigheten att få begära VMA

Svar	Antal	%
Ja	39	88,6
Tveksam/osäker	5	11,4
Nej	0	0

2.5 VMA varning och VMA information

Vet du skillnaden mellan VMA varning och VMA information?

Svaren från de intervjuade är redovisat i Tabell 3. Bedömningen av svaren är följande:

Ja: Jag vet vad som skiljer *VMA varning* från *VMA information*.

Tveksam/osäker: Jag är osäker över skillnaden.

Nej: Jag vet inte vad som skiljer *VMA varning* från *VMA information*.

Tabell 3, Kunskapen om skillnaden mellan VMA varning och VMA information

Svar	Antal	%
Ja	21	47,7
Tveksam/osäker	16	36,4
Nej	7	15,9

2.6 VMA och myndighetsmeddelande

Vet du skillnaden mellan VMA och myndighetsmeddelande?

Svaren från de intervjuade är redovisat i Tabell 4. Bedömningen av svaren är följande:

Ja: Jag vet vad som skiljer *VMA* från *myndighetsmeddelande*.

Tveksam/osäker: Jag är osäker över skillnaden.

Nej: Jag vet inte vad som skiljer *VMA* från *myndighetsmeddelande*.

Tabell 4, Kunskapen om skillnaden mellan VMA och myndighetsmeddelande

Svar	Antal	%
Ja	14	31,8
Tveksam/osäker	10	22,7

Nej	20	45,5
-----	----	------

2.7 Farlighetsgrad

*Hur många bedömdes vara i riskzonen eller hade kunnat bli drabbade?
(Antal personer som berördes och områdets storlek?)*

Tabell 5 visar bedömningen av farlighetsgraden och olycksrisken vilket är en mycket grov uppskattning av den intervjuade främst beroende på tiden på dygnet som tillbudet inträffade och hur många som då kunde antas vistas i området vid detta tillfälle. När det gäller rökspridning så kan spridningen variera över tiden och även drabba olika stora områden i olika riktningar.

Tabell 5, Bedömt antal personer i riskzonen och det drabbade områdets storlek

Ref	Personer (ca)	Område
1	100	Med stoppad trafik tillkom inga ytterligare personer.
2	5000	Västra Trollhättan
3	2000	Hyllinge samhälle
4	1000	Riksväg E4 och köpcenter A6 i Jönköping. Röken drog runt i olika riktningar.
5	900	I samhället Frufällan norr om Borås bor runt 900 invånare. Den övertända bilverkstaden ligger i nära privatbostäder. Ett område med radien 500 m sattes på frågan från SOS Alarm när det gällde att skicka ut SMS-varningen.
6	1000	Röken drev in över Falkenberg. Svårt att avgöra hur många i närområdet som kunde bli drabbade. Det finns flera bostadsområden inom en kilometers radie.
7	200	Närområde, Outokumpus område i Avesta Läckaget berörde ca 200 personer i närområdet och även några större transportvägar.
8	500	Boende samt närliggande industri, Järnforsen Stoppmöbler i Hultsfreds kommun. Omkring 200 boende samt 200-300 möjliga i närliggande industri (dessa fick gå hem på grund av branden).

Ref	Personer (ca)	Område
9	1000	Ronneby, där många var fortfarande på arbetet eller på väg hem. Det bedömdes att ca 1000 personer i området kunde beröras.
10	Större antal	Centrala Jönköping med många personer i området, svårt att avgöra hur många som kunde beröras.
11	1000	Rejmes bilverkstad ligger granne med Väg 50 och E18 som påverkades. Område i Örebro med ett 1000-tal personer i närheten. Fler kunde bli drabbade då röken drev in mot staden. Ca 300 m till närmaste bostad.
12	1500	Samhället, Cementa i Slite. Ca 1500 personer i samhället och släckningsarbetet pågick under en veckas tid.
13	1000	Del av Västerås. Osäkert, men fler än 1000 personer kunde bli berörda.
14	1000	Åsunda samhälle i Sandvikens kommun. I Åsunda samhälle bor ca 1000 personer. Många personbilar rörde sig i området.
15	Fåtal	Örsholmen i Karlstad. Endast de som fanns i Örsholmen vilket var få vid denna tidpunkt. Röken in över centrala Karlstad skapade ingen fara för allmänheten.
16	70 + 1000	Asylboende och Vågbro samhälle i Söderhamn. 60 till 70 personer på asylboendet och mellan 500 och 1000 personer i Vågbro.
17	50+?	Fabriksområdet samt bostäder i närområde, Alby utanför Ånge. Mindre än 50 personer i riskzonen (fabriksområdet). Mellan 5 till 10 bostäder i närområdet.
18	500	Radie på 300 m, Föllinge, i Krokoms kommun. En radie på 300 m ger i stort hela samhället med cirka 500 invånare (explosionsrisken för gastuber).
19	Större antal	Företag och närliggande bostäder, Veddesta industriområde i Järfälla, Stockholm. Andra företag i området och närliggande bostadsområde i Viksjö kunde bli drabbade.

Ref	Personer (ca)	Område
20	Upp till 19000	Närområde i Kiruna i början. Rökplymen spred sig över ett bostadsområde. Kiruna har 19000 invånare, alla berördes till viss del genom röklukten.
21	Upp till 19000	Närområde i Kiruna i början. Rökplymen spred sig över ett bostadsområde. Kiruna har 19000 invånare, alla berördes till viss del genom röklukten.
22	3000?	Gällivare med några 1000-tal personer.
23	3000+?	Borgholm har 3000 invånare och det var dessutom mitt i turistsäsongen med mycket fint väder. Många kan vara drabbade (restauranger, hyreshus, turister).
24	7000-9000	Löddeköpinge med cirka 7000 till 9000 personer.
25	200-300	Industriområde på Händelö i Norrköping med omkring 200 till 300 personer. Egentligen skulle alla personer vara utrymda inom riskområdet på 800 m. Nu var det inte så, kanske mest beroende på att det var semestertid. Så länge det inte skett någon explosion med efterföljande aerosolbildning var det ingen överhängande fara.
26	100+?	Båstad med två närliggande bostäder i direkt anslutning till branden. Alla som befann sig inom 500 meters radie berördes och trafiken var stoppad på infartsvägen.
27	35000	Kalmar stad. Hela centrala Kalmar med 35000 invånare kunde bli drabbade av vattenförsörjningsproblem.
28	2000	Ljungbyhed ned ca 2000 invånare. Ingen större överhängande risk för allmänheten mer än obehag av röken.
29	Större antal	Göteborg och Mölndal, Åbro industriområde. Stort område (Göteborg och Mölndal) och röken ligger tät.
30	Större antal	Malmö och Burlöv. 148 000 SMS skickades ut över Malmö och Burlöv.
31	3000	Ankarsrum med ca 3000 personer.
32	Större antal	Sundsvall stad kunde höra det felaktiga larmet.

Ref	Personer (ca)	Område
33	Större antal	Northbikes lokal på Västerslätt i Umeå. Stort industriområde med 5 till 6 verksamheter. Branden hade motsatt riktning i förhållande till bostadsområden. Flera fick rökskador. Vägar spärrades av.
34	1000	Skogsbo i Avesta där ca 1000 personer kunde vara berörda. Ytterligare nyfikna tillkom.
35	10000	Enköping med upp till 10 000 personer kunde bli drabbade genom otjänligt vatten i ledningsnätet.
36	2000	Minst 2000 personer i Vansbro samhälle.
37	1000-1500	Fagersta med mellan 1000 och 1500 personer i samhället.
38	Större antal	Industriområde och eventuellt bostadsområde, Kronåsens industriområde, Stockholm. Andra företag i närområdet. E4 stängdes inte av. Bostadsområdena Husby och Akalla var inte direkt drabbade med låg i vindriktningen och kände rök lukten.
39	5000	Domsjö, Hörnätt och Domsjöfabriken i Örnsköldsvik. Ca 5000 personer i områdena Domsjö och Hörnätt.
40	17000	Nässjö ned 16 678 invånare. Återvinningsanläggningen ligger centralt och ett antal bostadsområden i södra Nässjö drabbades.
41	6500	Vellinge samhälle har cirka 6 304 invånare och ett område med radien 1 km kunde bli berörda.
42	100-200	Villaområde i Bjuv med 100 till 200 personer i närliggande villaområde.
43	500	Närliggande bostadsområde, i Öjaby utanför Växjö. Cirka 500 personer i närliggande bostadsområde.
44	50	Fabriksområde, bostäder och skola, Akzo Nobels kemifabrik i Alby i Ånge. Mindre än 50 personer i riskzonen (fabriksområdet). Mellan 5 till 10 bostäder samt skola i närområdet.

2.8 SMS och/eller utomhusvarningssystem

- a) *Vilka kanaler användes förutom SR P4?
Användes SMS och/eller utomhusvarningssystem?*
- b) *Varför/varför inte användes SMS och/eller utomhusvarningssystem?*

Tabell 6 ger den intervjuades svar om SMS och utomhusvarning användes förutom att VMA sändes i SR P4. Tabellen ger även svar på varför/varför inte SMS och utomhusvarning användes som komplement till SR P4.

Tabell 6, Användning av SMS och/eller utomhusvarning

Ref	Intervjusvar
1	Endast SR P4 användes då det inte finns utomhusvarning i området. SMS-stöd fanns troligen inte vid olyckstillfället. Idag hade SMS använts.
2	SMS via SOS Alarm användes inte. SMS användes via eget system. Utomhusvarningssystem användes inte. SMS användes via eget system (Trollhättan Energi). Det fanns ingen anledning att använda utomhusvarningssystem då det inte var någon omedelbar fara.
3	De boende i närområdet har även fått VMA-meddelandet via SMS. Kanske inte behövt sända SMS. Utomhusvarning användes inte.
4	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SMS för att nå de som inte följde nyhetssändningarna. RCB på stationen tillsammans med polis, SOS Alarm, m.fl. bildar ISF som koordinerade vilka som skulle få SMS. Kunde ha använt utomhusvarningen men så blev inte fallet.
5	SMS användes. Utomhusvarning användes inte, osäkert om det finns i Frufällan. SMS som komplement. Utomhusvarning användes inte, osäkert om det finns i Frufällan.
6	SMS användes inte. Ingen utomhusvarning användes. Händelsen inträffade vid midnatt och många skulle säkert bli väckta av SMS eller utomhusvarning. Mer skada än nytta. Endast VMA information sändes ut via SR P4 lokalt.
7	SMS fanns inte vid detta tillfälle. Utomhusvarning finns men användes inte. Utomhusvarning användes inte då det inte fanns någon anledning till att ge snabb information (Anm: Trots det användes VMA varning?). Utomhusvarningen bedömdes kunna ge fel information om händelsens storlek.

Ref	Intervjusvar
8	SMS användes inte, osäkert om det var igång vid den tiden. Utomhusvarning finns inte i samhället.
9	Användning av SMS. Ingen utomhusvarning användes. SOS Alarm frågade om SMS skulle gå ut. Behovet av utomhusvarning fanns inte.
10	SMS användes inte (osäker). Var inte i drift vid detta tillfälle? Utomhusvarning användes inte. SMS användes troligen inte då systemet inte var i drift vid detta tillfälle? Utomhusvarning användes inte då det inte var någon överhängande fara.
11	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SOS Alarm föreslog att SMS skulle användas. RcB visste inte om möjligheten. Samverkan med SOS Alarm gav att utomhusvarningen inte behövde användas i det inledande skedet. Ett problem med SMS-varningen är att alla teleoperatörer inte fanns med i systemet, dvs. alla mobiltelefoner i området fick inte SMS-meddelandet. Från SOS Alarms hemsida: <i>Sedan 1 juli 2017 kan SOS Alarm skicka VMA via SMS till samtliga mobiltelefoner, fasta som positionerade, i ett drabbat område.</i>
12	SMS: Nej var troligen inte igång vid den tiden. Utomhusvarning: Nej, inget behov att varna med annat än med SR P4.
13	SMS och telefon användes. Utomhusvarning användes inte. SOS Alarm frågade om SMS och telefon skulle användas. Utskicket fungerade inte helt bra. Det blev inte rätt område för utskicket, SOS Alarm tolkade området fel. Här behöver det bli en bättre rutin och tydlighet i kommunikationen mellan räddningstjänsten och SOS Alarm. Det tog även för lång tid för utskicket, de sista som fick SMS fick det när <i>faran över</i> sändes ut. Utomhusvarning behövdes inte då det inte var en överhängande fara.
14	SMS användes inte. Utomhusvarning användes inte. Facebook användes.
15	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SOS Alarm i Karlstad föreslog att SMS skulle användas som test och nu blev det ett alldeles för stort område som varnades. SMS sändes ut till alla som hade en mobiltelefon registrerad på en adress i Karlstad vilket gjorde att även de som exempelvis var på semester utomlands fick detta informations-SMS. <u>Från Krisinformation.se:</u> <i>Från den 1 juli kommer du att kunna få VMA, Viktiga meddelanden till allmänheten, även via ett sms om något allvarligt händer i området där</i>

Ref	Intervjusvar
	<i>du befinner dig. Tidigare kunde sms bara skickas ut till mobiltelefoner som är registrerade på en adress i ett område där en händelse inträffat.</i>
16	SMS användes inte. Utomhusvarning användes inte. SMS användes inte då tjänsten nyss startat och det var svårt att definiera området för sändning. Utomhusvarning behövdes inte i detta läge, det räckte med SR P4.
17	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SMS föreslogs av SOS Alarm. Utomhusvarningen bedömdes inte tillföra något.
18	SMS användes på fråga av SOS Alarm. Utomhusvarning användes inte. Utomhusvarning användes inte på grund av tiden på dygnet och ringa olycksrisk.
19	SMS användes inte. Utomhusvarning användes inte. SMS användes inte och SOS Alarm frågade inte efter om det skulle användas. Utomhusvarningen bedömdes inte vara nödvändig.
20	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. Inre befäl tillsammans med SOS Alarm beslutade om SMS. SOS Alarm sitter i samma lokal som räddningstjänsten. Utomhusvarningen behövdes inte i denna räddningsinsats.
21	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. Inre befäl tillsammans med SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning beslutade om att sända SMS. Cirka 30 000 SMS sändes ut. Utomhusvarningen behövdes inte i denna räddningsinsats.
22	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SOS Alarm sände ut SMS. Det fanns inget behov av utomhusvarning.
23	SMS användes inte. Utomhusvarning användes inte. SMS var troligen inte igång? Utomhusvarning, finns det i Borgholm?
24	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. En bedömning gjordes att SMS varnade flera att vara försiktiga med brandröken (tidigt på morgonen och alla kanske inte lyssnade på radio).
25	SMS användes. Utomhusvarning användes inte.

Ref	Intervjusvar
	SMS användes efter fråga från KBX. Utomhusvarning användes inte vilket var ett medvetet beslut då det inte var en överhängande fara. Alla borde vara utrymda inom riskområdet på 800 m.
26	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. Alla lyssnar inte på radio och SR P4 och därför är SMS och telefon ett alternativ. SMS sändes ut till telefoner inom 500 meters radie. Den egna trygghetscentralen kan även sända ut SMS vilket är allmänt känt. Utomhusvarning vid tidpunkten för branden var inte aktuellt.
27	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SMS och telefon användes som komplement till SR P4 till närområdet. Detta upplevdes som positivt och var populärt. Även kommunens egna SMS-system användes parallellt. Det fanns ingen anledning att använda utomhusvarningen. <u>Utsändning av VMA:</u> Steg 1: De intilliggande kvarter som kunde bli vattenskadade. Steg 2: Alla som kunde bli av med vattenförsörjningen.
28	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SMS har tillkommit som en informationskanal och frågan om användning ställdes av SOS Alarm. Räddningstjänsten uppgav inom vilken radie som SMS skulle gå ut i. Det fanns inget behov av utomhusvarning speciellt som VMA sändes på natten.
29	SMS användes inte. Utomhusvarning användes inte. Behovet fanns inte.
30	SMS användes. SMS från SOS Alarm: <i>Viktigt Meddelande till Allmänheten i Malmö i Skåne län. Det brinner i kraftigt i en större Kontor/industribyggnad i Västra hamnen med kraftig rökspridning in mot centrum. Räddningsledaren uppmanar alla som befinner sig i området att gå inomhus och stänga dörrar, fönster och ventilation. För mer information lyssna på Sveriges Radio P4 Malmöhus.</i> SMS användes och kom ut till samtliga en timme efter att det sändes ut. Sent på kvällen: utomhusvarningssystemet användes inte pga. ingen omedelbar fara utan endast information.
31	SMS: Nej. Utomhusvarning: Nej. Såg inget behov i detta fall.
32	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SMS användes med ett så snävt område som möjligt. Nu gick SMS ut över hela länet vilket det inte borde gjort (för stort område). Fick bra genomslag i Sundsvall. (Var Sveriges Radios sändningsledning inblandat?)
33	SMS användes inte. Utomhusvarning användes inte.

Ref	Intervjusvar
	Meddelandet som gick ut var ett informationsmeddelande om rökspridningen från branden och lämpliga åtgärder man kan vidta om man känner obehag. Det område som berördes av röken var främst ett industriområde med få eller inga boende. Det bedömdes därför inte finnas behov av ytterligare information via SMS. I efterhand hade det varit intressant att testa systemet för att se dess genomslag.
34	SMS användes. Utomhusvarningen aktiverades. Kraftig svart giftig rök: SMS med telefon användes och bedömdes fungera. Utomhusvarningen användes, fler sirener borde finnas.
35	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SOS Alarm frågade om SMS skulle användas. Inget behov fanns av utomhusvarning.
36	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SMS var ett snabbt sätt att få ut informationen. Användes för första gången och fungerade bra. (Utomhusvarningen användes inte, troligen pga. sändningen av VMA information?)
37	SMS användes inte. Utomhusvarning användes inte. Tiden på dygnet gjorde att SMS inte var aktuellt. SOS Alarm i Falun frågade inte om SMS skulle användas (viss osäkerhet om så var fallet). Utomhusvarning var inte aktuellt på grund av brandens utveckling.
38	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. VMA gick ut lokalt områdena Husby, Akalla, Häggvik och Tureberg (Sollentuna). Informera bostadsområdena Husby och Akalla med SMS som sändes ut i en kon på 2 km mot bostadsområdena. Utomhusvarningen bedömdes inte vara nödvändig.
39	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SMS användes med bra effekt och respons från allmänheten. SMS sändes i områdena Domsjö och Hörnätt (villaområde). Utomhusvarningen bedömdes inte behövas. Det räckte med SR P4 och SMS.
40	SMS användes. Utomhusvarning användes inte. SMS blev ett komplement och användes för att nå de som inte följde nyhetssändningarna. Utomhusvarning användes inte. Faran bedömdes inte vara så allvarlig.

Ref	Intervjusvar
41	<p>SMS användes. Utomhusvarning användes inte.</p> <p>SOS Alarm ställde frågan om att använda SMS inom ett begränsat område. Användningen av utomhusvarning var inte skälig.</p>
42	<p>Osäkert om SMS användes. Utomhusvarning användes inte.</p> <p>Användning av utomhusvarning bedömdes inte ge någon nytta, det var inte den allvarlighetsgraden.</p>
43	<p>SMS och telefon användes. Utomhusvarning användes inte.</p> <p>SMS och telefon användes. SOS Alarm frågade om användningen och räddningstjänsten ritade en kon över det område som skulle bli drabbat och där SMS skulle gå ut.</p>
44	<p>SMS användes. Utomhusvarning användes inte.</p> <p>SMS föreslogs av SOS Alarm. Utomhusvarningen bedömdes inte tillföra något (långt från fabriksområdet). Fabriken har egen utomhusvarning som inte användes vid detta tillfälle.</p>

2.9 Samtal med SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning

Hur tyckte du att samtalet med SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning fungerade?

Tabell 7 ger de intervjuades svar på hur de upplevde kontakten med SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning. I VMA-kedjan ingår även KBX vilket inte alltid omnämns i intervjuaren.

Tabell 7, Bedömning av samtalet med SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning

Ref	Kommentar
1	Samtalet med SOS Alarm och Sveriges Radio fungerade utan problem.
2	Kontakten med SOS Alarm fungerade bra. De ställde frågor om hur texten skulle utformas. Kontakten med Sveriges Radios sändningsledning blev problematiskt då de egentligen inte ville gå ut med VMA information. <u>Kommentar:</u> Sveriges Radios sändningsledning hade nog rätt i sin uppfattning enligt de rutiner som gäller för VMA. Det hade räckt med att kommunen använt myndighetsmeddelande.
3	I stort fungerade det bra.
4	SOS Alarm med KBX finns i samma lokaler och ger en bra samverkan. Även samarbetet med Sveriges Radios sändningsledning fungerar bra.
5	Det kändes bra. SOS Alarm ställde motfrågor och gav ett bra stöd. SOS Alarm hade förberedda standardtexter och även Sveriges Radios sändningsledning stöttade i VMA-utformningen.
6	Fungerade perfekt där SOS Alarm (Halmstad?) stöttade i utformningen av varningstexten och ställde kontrollfrågor. Även kontakten med Sveriges Radios sändningsledning via telefon fungerade bra.
7	Fungerade bra med den lokala SOS Alarm (lokalkännen). KBX är proffs men det saknades ett stöd att formulera VMA-texten. Det behövs ett mallstöd.
8	Helt klockrent, fick ett mycket bra stöd av SOS Alarm och senare av Sveriges Radios sändningsledning.

Ref	Kommentar
9	Blev uppringd av SOS Alarm KBX i Växjö som frågade om VMA skulle gå ut. Frågade även om SMS skulle användas. För många fick SMS-meddelandet men annars var det positivt med information via SMS.
10	SOS Alarm med KBX finns i samma lokaler och ger en bra samverkan. Även samarbetet med Sveriges Radios sändningsledning fungerar bra.
11	SOS Alarm i Örebro har varit ett bra stöd med ett gott samarbete. Räddningstjänsten har blanketter med färdiga VMA-texter som nu användes tillsammans med SOS Alarm vilket gjorde att Sveriges Radios sändningsledning behövde inte kopplas in.
12	Räddningstjänsten skriver ibland texten som ska gå ut och som SOS Alarm hjälper till med att utforma. I detta fall togs kontakten med SOS Alarm och informationen gavs muntligen. En standardtext användes.
13	Kontakten med SOS Alarm i Örebro och KBX fungerade bra tillsammans med trepartssamtal med Sveriges Radios sändningsledning. SOS Alarm ställde frågor för att skapa texten till VMA informationen.
14	Generellt är kommunikationen bra. Ibland är den dock mindre bra.
15	Snabbt och bra tack vare att de sitter vägg i vägg med räddningstjänsten. Sveriges Radios sändningsledning var inte med i kontakten med SOS Alarm.
16	Fungerade bra med SOS Alarm i Falun.
17	Kontakten med SOS Alarm fungerade bra och senare Sveriges Radios sändningsledning via KBX.
18	Trevligt bemött, men alla var nya på sin tjänst och visste inte riktigt vad som skulle göras (bristande rutiner).
19	Bra stöd mot både SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning via KBX.
20	Samarbetet med SOS Alarm fungerade bra mycket beroende på att de sitter i samma lokal som räddningstjänsten.
21	Samarbetet med SOS Alarm och KBX fungerar utmärkt. De sitter även i samma lokal som räddningstjänsten. Sveriges Radios sändningsledning

Ref	Kommentar
	ifrågasatte om VMA information skulle gå ut igen. Det var i och för sig var bra att de ställde frågan med hänsyn till de VMA som drogs tidigare.
22	Samarbetet med SOS Alarm fungerade bra mycket beroende på att de sitter i samma lokal som räddningstjänsten (direktkommunikation). I detta fall ansåg SOS Alarm att räddningstjänsten kunde ta direktkontakt med KBX och Sveriges Radios sändningsledning via trepartssamtal.
23	Mycket bra kontakt med SOS Alarm i Växjö. SOS Alarm ringde och frågade om VMA.
24	I detta fall så var kontakten med SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning problemfri.
25	Fungerade bra efter vissa inledande problem att komma till rätt funktion inom SOS Alarm i Norrköping. Även samtalet med KBX och Sveriges Radios sändningsledning fungerade bra.
26	I detta fall fungerade det bra.
27	Det fungerade inte helt tillfredsställande med kontakten med KBX. SOS Alarm i Växjö förmedlade bara telefonsamtalet. KBX visste inte skillnaden på <i>VMA varning</i> och <i>VMA information</i> .
28	I detta fall fungerade samtalet lite trevande. Personalen på SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning var dåligt pålästa (dåligt utbildade) på rutinerna. <u>Kommentar:</u> Kan det vara på grund av semestertid?
29	Räddningstjänstens stab har kontakt med SOS Alarm (KBX) och Sveriges Radios sändningsledning. Samverkan fungerar bra. Får bra återkoppling.
30	Fungerar mycket bra med KBX och trepart.
31	Mycket bra med SOS Alarm i Växjö (duktig personal). Även Radio Kalmar stöttade genom intervju med att komplettera informationen (ge ut ett bra budskap). Föreslog att inte använda SMS i detta fall. Via RAPS-talgrupp i Rakel har trafikredaktionen hos SR P4 Malmö medhörning och får vetskap om vad som händer i en insats. Startade för ett år sedan.
32	Bra stöd av Sveriges Radios sändningsledning.

Ref	Kommentar
33	Samtalet med sändningsledningen fungerade OK men det upplevdes som onödigt krångligt och tidskrävande att muntligen förklara vilket meddelande som vi ville sända och hur det skulle formuleras. Det hade möjligen varit enklare att skicka in ett skriftligt förslag som sändningsledningen sedan kunde redigera innan sändning.
34	Fungerade bra med den lokala SOS Alarm (lokalkännen domen). KBX är proffs men det saknades ett stöd att formulera VMA-texten. Det behövs ett mallstöd. Avsluta med <i>faran över</i> gick till alla kommunerna i förbundet dvs. alldeles för stort område. Flera frågade vad som hänt. Svårt att avgöra hur stort område som skulle larmas.
35	Fick bra stöd av SOS Alarm (troligen från Västerås) och senare av Sveriges Radios sändningsledning via KBX.
36	Fungerade bra med bra stöd.
37	Bra kontakt med SOS Alarm och även Sveriges Radios sändningsledning via KBX.
38	Bra stöd mot både SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning via KBX.
39	Kontakten med SOS Alarm var något haltande. En mängd frågor ställdes av SOS Alarm. Vid kontakten med Sveriges Radios sändningsledning blev räddningstjänstens begäran av VMA ifrågasatt.
40	SOS Alarm med KBX finns i samma lokaler och ger en bra samverkan. Även samarbetet med Sveriges Radios sändningsledning fungerar bra.
41	Fungerade bra denna gång.
42	Samtalet fungerade inte helt problemfritt. Det blev mycket onödig diskussion från KBX och Sveriges Radios sändningsledning. Många frågor ställdes som tog lång tid.
43	Samtalet med SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning upplevdes som mycket krångligt. Nu kopplades SOS Alarm ner flera gånger och KBX ringde istället upp räddningstjänsten (tekniskt fel?)
44	Fick bra stöd av SOS Alarm som sitter i samma lokal. Även KBX och Sveriges Radios sändningsledning gav bra stöd.

2.10Hjälp och stöd

Fick du den hjälp och stöd som du behövde?

Tabell 8 ger den intervjuades svar på hur de upplevde att SOS Alarm och även Sveriges Radios sändningsledning hjälpte till med att skapa texten till VMA-meddelandet och därmed sett till att VMA sändes ut i SR P4, som SMS eller som utomhusvarning. I VMA-kedjan ingår även KBX vilket inte alltid omnämns i intervjuaren.

Tabell 8, Bedömning av hjälp och stöd från SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning

Ref	Kommentar
1	En förberedd text redovisades och SOS Alarm och Sveriges Radio gav det stöd som behövdes.
2	Räddningstjänsten tillsammans med SOS Alarm gav den hjälp som behövdes (Trollhättans Stad).
3	Till viss del. SOS Alarm hade spontant inte helt koll på vad som skulle ges ut som VMA information. Känns som att det saknas ett stöd för hela larmkedjan.
4	SOS Alarm med KBX och tillsammans med Sveriges Radios sändningsledning gav ett mycket bra stöd.
5	Fick ett bra stöd av både SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning.
6	Ja, SOS Alarm avrådde att sända SMS och väcka de som redan sover.
7	Ja av SOS Alarm men inte av SR sändningsledning. VMA blev ändå OK.
8	Helt klockrent, fick ett mycket bra stöd av SOS Alarm och senare av Sveriges Radios sändningsledning. Fick mycket bra hjälp med utformningen av VMA-texten.
9	I detta fall diskuterades en klassisk standard varningstext. Fick bra stöd av SOS Alarm. Sveriges Radios sändningsledning var inte med i diskussionen.
10	SOS Alarm med KBX finns i samma lokaler och ger en bra samverkan. Även samarbetet med Sveriges Radios sändningsledning fungerar bra.
11	SOS Alarm gav ett gott stöd. Bra med blanketter med färdiga VMA-texter.

Ref	Kommentar
12	Stödet var helt OK.
13	Fick ett bra stöd av SOS Alarm i att utforma VMA-texten via intervjun. RcB gav information om händelsen och SOS föreslog informationstexten. Stödet har blivit mycket bättre, förr var det sämre. SMS-utskicket blev inte bra på grund av problem med att definiera vilket område som skulle få SMS. Det tog för lång tid att sända ut SMS.
14	Generellt bra. Tidigare hade räddningstjänsten SOS Alarm i den egna lokalen. Nu finns SOS Alarm i Falun. Med tiden har det blivit bättre rutiner i kommunikationen med SOS Alarm i Falun.
15	Ja med den personliga kontakten.
16	Ja, fungerade bra med bra stöd från SOS Alarm i Falun.
17	SOS Alarm hjälpte till med att skapa VMA-texten. I kontakten med Sveriges Radios sändningsledning via KBX så började sändningsledaren att skriva upp VMA-texten för hand. SOS Alarm påpekade då att de sänt texten via e-post. Det var vissa problem med att definiera vilket område som SMS skulle gå ut över (var SMS-tjänsten inte helt driftsatt?).
18	Räddningstjänsten fick trots allt den hjälp och stöd som behövdes.
19	Bra stöd av både SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning via KBX.
20	Räddningstjänsten fick bra stöd av SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning.
21	Räddningstjänsten fick allt det stöd som behövdes. Operatören på KBX var mycket hjälpsam med att utforma VMA-texten.
22	Hjälp och stöd erhöles för att skapa VMA-texten. Det fanns en osäkerhet i när och hur räddningstjänsten skulle skicka <i>faran över</i> och vem som hade ansvaret att hålla reda på denna händelse (räddningstjänsten, SOS Alarm, KBX eller Sveriges Radios sändningsledning?)
23	Bra stöd med utformningen av text till VMA.
24	I detta fall så var kontakten med SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning problemfri.
25	Något trasslig inledning: Vem skulle kontaktas på SOS Alarm? Nu togs kontakt med lokal produktionsledare via telefon och KBX ringde sedan tillbaka (de var de som skulle fått samtalet). Den förberedda VMA-

Ref	Kommentar
	texten visade sig vara för lång när Sveriges Radios sändningsledning fick ta hand om texten. KBX på SOS Alarm omarbetade texten och denna omarbetning av texten tog tid. Den text som togs från MSB hemsida var för lång.
26	En text var förberedd av räddningstjänsten. SOS Alarm i Helsingborg och KBX ställde kontrollfrågor innan VMA-texten gick till Sveriges Radios sändningsledning.
27	I detta fall löste det sig till slut. VMA-meddelandet fick kanske en något för hög allvarlighetsgrad.
28	Det blev en omständlig procedur att få fram ett VMA med rätt text. Både KBX och Sveriges Radios sändningsledning ställde en massa frågor och även samma frågor upprepades av båda aktörerna. Ett kryssformulär borde finnas för snabbare hantering. Det tog minst 10 minuter innan VMA gick ut. Räddningstjänsten fick även frågan vilka lokala radiostationer som VMA skulle gå ut i vilket de hade svårt att bedöma. Det borde räcka med att säga orten <i>Ljunghed</i> , resten ska Sveriges Radios sändningsledning veta.
29	Staben har bra kontakt med SOS Alarm (KBX) och Sveriges Radios sändningsledning och det bedöms som att de får rätt stöd.
30	Utan anmärkning.
31	Ja, bra stöd.
32	Bra stöd och dialog med SR P4 (Sveriges Radios sändningsledning).
33	Ja, bra stöd
34	Ja, men sändning av <i>faran över</i> var ett problem.
35	Fick bra stöd av SOS Alarm (troligen från Västerås) och senare av Sveriges Radios sändningsledning via KBX. Kommunen har färdiga mallar för informationsmeddelande som ingår i deras krisledningsplan. En av dessa mallar användes i samtalet med SOS Alarm. Informationsmeddelandet gick igenom med SOS Alarm. Frågan om det var VMA eller ett myndighetsmeddelande togs upp av SOS Alarm och beredskapsstrategen ville få ut informationen som VMA. Sveriges Radios sändningsledning blev inkopplat med KBX och de ville sända ut informationen som myndighetsmeddelande och inte som VMA. Nu blev det VMA.
36	Fungerade bra med bra stöd.

Ref	Kommentar
37	Fick bra stöd från SOS Alarm och även Sveriges Radios sändningsledning som hjälpte till med att formulera den varningstext som skulle gå ut i SR P4.
38	Bra stöd mot både SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning via KBX.
39	Kontakten med SOS Alarm var något haltande. En mängd frågor ställdes av SOS Alarm. Vid kontakten med Sveriges Radios sändningsledning blev räddningstjänstens begäran av VMA ifrågasatt.
40	SOS Alarm med KBX och tillsammans med Sveriges Radios sändningsledning gav ett mycket bra stöd.
41	I detta fall fungerade det smidigt och informationen gick ut snabbt. Vid andra tillfällen har det varit sämre. Räddningstjänsten ringde tidigare till en passledare på SOS Alarm, nu kan de ringa till KBX direkt.
42	Sveriges Radios sändningsledning ifrågasatte vad som skulle gå ut som information i VMA. Informationen skulle gå ut lokalt i Bjuv och inte till hela Sverige. Tydligt finns det kunskapsluckor hos Sveriges Radios sändningsledning.
43	Stödet fick men det tog tid. Först ett samtal med SOS Alarm, vidare till KBX och sen Sveriges Radios sändningsledning. I alla leden fick samma informationsbehov upprepas. Detta tog tid, mellan 18-20 minuter innan VMA gick ut. Gemensamma mallar för hantering av VMA-information efterlyses.
44	Fick bra stöd av SOS Alarm som sitter i samma lokal. Även KBX och Sveriges Radios sändningsledning gav bra stöd. Den elaka röken gjorde att räddningstjänsten ville snabbt få ut VMA varning.

2.11 Underlättande av räddningsarbete eller motsvarande

Tycker du i efterhand att VMA fungerade dvs. underlättade det räddningsarbetet eller motsvarande?

Tabell 9 ger den intervjuades svar på hur de upplevde att VMA bidrog till att räddningsarbetet underlättades i form av information till allmänheten som i sin tur bidrog till mindre antal telefonsamtal om olyckan, mindre trafik i berört område, mindre nyfikna, etc.

Tabell 9, VMA-sändningens inverkan på räddningsarbetet och informationsspridningen

Ref	Kommentar
1	Endast positiva kommentarer från bland annat Trafikverket om att VMA-informationen var bra. Med VMA kunde bilister välja andra vägar. Räddningsarbetet i sig påverkades inte.
2	<i>VMA information</i> var nog ett fel val, speciellt efter information från denna intervju om myndighetsmeddelande. Informationen som sändes ut via SR P4 gav tillräcklig hjälp i arbetet med vattenläckan.
3	Ja, informationen till allmänheten gjorde att det inte blev så många telefonsamtal. Området spärrades av och via VMA gick det ut information om att avspärrningen hävts. (Erfarenhet från tidigare händelse i Båstad).
4	Absolut, eftersom informationen till allmänheten om giftig rök med klorväte sändes ut så kunde allmänheten söka skydd. I början var det osäkert vad det som brann innehöll. Räddningsinsatsen som sådan påverkades inte.
5	Räddningsledningen på plats begärde att information skulle gå ut via VMA. Det kändes rätt att informera omgivningen om olycksrisken.
6	Det räckte med att gå med information om den kraftiga röken via SR P4 eftersom händelsen var mitt i natten.
7	Ja, kändes tryggt att det gick att täta tanken med vetskap om att varningen gått ut till allmänheten.
8	Vinden vände fram och tillbaka och det kändes rätt att varna för den kraftiga kolsvarta röken (räddningstjänsten på plats hade svårt att se i den kraftiga röken). Med VMA minskade troligen antalet nyfikna på plats. Polisens arbete med avspärrning underlättades.

Ref	Kommentar
9	Ingen påverkan på räddningsinsatsen. Däremot fick de som var på väg hem till sina bostäder information om vad som hänt. Detta kändes bra. Positivt med informationen och att allmänheten uppfattade att det var en varning.
10	Det gällde att ge information om att ett visst obehag kunde förekomma och inte skrämma upp allmänheten, dvs. skapa trygghet att räddningstjänsten tagit omhand händelsen. Branden hade ett centralt läge med en kraftig insats från räddningstjänsten. Positivt att kunna ge information till allmänheten.
11	Svårt att mäta. Bra att allmänheten blev informerad om den giftiga röken.
12	Viktigt att snabbt få ut informationen till allmänheten. Även RCB på Region Gotland fick informationen för sin hantering.
13	Det är viktigt att få ut information om att räddningstjänsten är på plats och har tagit hand om händelsen. Samtidigt gällde det i detta fall att varna allmänheten om giftig rök.
14	Blev bättre med att få ut information till allmänheten om rökluften (trygghet i vad som hände). Räddningsinsatsen som sådan påverkades inte.
15	Nej, i detta fall skulle endast information om vad som pågick gå ut och att allmänheten inte behövde vidta några åtgärder. Nu blev det fel i informationen som gjorde att media drev upp händelsen betydligt större i omfattningen än som var fallet.
16	Bra att få ut information till allmänheten och därmed avlasta räddningstjänsten genom minskning av antalet telefonpåringningar. Räddningsinsatsen påverkades inte.
17	Bra att information gick ut till allmänheten och speciellt till samhället. Det var bra att informationen gick ut som VMA. I detta fall hade Akzo Nobel en egen tyfon som larmar i det egna området.
18	Det var sent på natten så allmänheten fick informationen medan de sov. Återkoppling över nyttan märktes inte. Det blev inte någon ökad belastning på exempelvis inkommande telefonsamtal.
19	Informationen till allmänheten att hålla sig borta från området. Vid en större brand underlättar VMA för räddningstjänstens mediapersonal genom minskat antal telefonsamtal.

Ref	Kommentar
20	Nyttan var att allmänheten blev varse om vad som inträffat men det var svårt att ge rätt information om farligheten i rökutvecklingen. Många blev oroliga av att känna rökluft och oroliga över hur pass farlig röken kunde vara. Det fanns de som inte åkte till arbetet och stannade hemma och daghem i samma område som de boende som stängde verksamheten. Antalet personer som ringde och påtalade att det luktade rök minskade efter sändningen av VMA.
21	Informationen till allmänheten underlättade för krisledningsstaben i dess arbete. <i>VMA varning – Faran över – VMA information</i> gav en otydlighet i informationsspridningen när släckningsarbetet av branden fortfarande pågick och det fortfarande var rökutveckling.
22	Informationen till allmänheten gick ut vilket var målsättningen.
23	Gjorde nytta genom information till allmänheten. Nyfikenheten från allmänheten minskade. SOS Alarm ringde och frågade periodiskt om VMA skulle stå kvar.
24	Denna här gången fungerade VMA på avsett sätt.
25	Information till de boende underlättades genom minskning av antalet personer och minskad trafik i området. Kritik från bland annat olika medias kommentarsfält: Utgå inte från att alla har tillgång till radio och internet. En fundering i efterhand var om det var nödvändigt att det var VMA som skulle gått ut.
26	Hanteringen av informationen till allmänheten fungerade bra, speciellt eftersom det var tennisveckan.
27	Positivt med SMS-utskicket. Ett mindre antal SMS sändes ut inom ett begränsat geografiskt område. Många blev varse om översvämningarna i källarna. Om vattentornet hade tömts helt så hade Kalmar inte fått något rent dricksvatten förrän ledningsnätet blivit genomspolat vilket kunde ta tid.
28	Räddningstjänsten hade meddelat om branden och dess påverkan på allmänheten vilket var avsikten i detta fall.
29	Informationen till allmänheten underlättade i räddningsarbetet genom informationen om vad som hänt gick ut.
30	Allmänheten blev informerad om skadlig rök. SMS kom dock ut till telefonerna först en timme efter att det sändes ut!

Ref	Kommentar
31	Gjorde nytta genom att få allmänhetens förtroende i och med att informationen kom ut snabbt (risk för hälsan). Så här i efterhand hade <i>VMA information</i> varit tillräckligt och inte <i>VMA varning</i> .
32	Ja, antalet personer som ringde och undrade vad skett upphörde efter sändningen av VMA. Utsändningen av SMS blev i ett för stort område.
33	Snabb information till allmänheten om att räddningstjänsten fanns på plats. Information till allmänheten om giftig rök och att inte vistas i området.
34	Stor hjälp med stöd av VMA. Mindre antal åskådare?
35	Informationen till allmänheten fungerade bra. Detta märktes genom ett ökat antal telefonsamtal till Enköpings kommuns växel och även till 1177. Även kommunens hemsida besöktes flitigare.
36	Eftersom vinden vände mot samhället gällde det att snabbt få ut information till allmänheten med bland annat dagis, skola och gymnasium i närheten. Såg därmed till att allmänheten höll sig inomhus.
37	Själva räddningsinsatsen påverkades inte. Information till allmänheten gick ut mitt i natten och det märktes ingen större skillnad i allmänhetens uppmärksamhet av branden.
38	Informationen till allmänheten om vad som var på gång eftersom det inte var helt uppenbart var röken kom från. Information till de som kunde bli drabbade.
39	Bra att ha gått ut med information till allmänheten och det var bra att även SMS gick ut.
40	Kändes som att räddningstjänsten fick bra respons med sin information. Röken som spreds var giftig och röken ändrade riktning flera gånger samt trycktes ner mot marken.
41	Bra respons och informationen till allmänheten fungerade bra. Det råder en viss osäkerhet om all berörda i området fick SMS. Nu gick SMS ut till alla som hade ett abonnemang tecknat i berört område.
42	Information till allmänheten gick ut som det var avsett.
43	Det märktes att VMA-informationen gått ut. Kanske det var "overkill" att skicka ut VMA i detta fall. Även 113 13 aktiverades i denna insats.

Ref	Kommentar
44	De boende i närområdet fick tidigt veta vad som hänt och de vet sedan tidigare hur de ska agera. De boende är vana att det händer olyckor på Akzo Nobels kemifabrik. Även skolan vet vad de ska göra vid ett larm. Massmedia är snabba att ringa räddningstjänsten och vill veta vad som händer även om informationen finns som pressmeddelande och utlagt på räddningstjänstens hemsida.

2.12 Kommentarer/förbättringsområden

Vid intervjun har den intervjuade fått frågan om egna kommentarer och förslag på eventuella förbättringsområden som kan underlätta hanteringen av VMA. Detta redovisas i Tabell 10.

Tabell 10, Kommentarer från de intervjuade och förslag på förbättringar

Ref	Kommentar
1	Möjlighet till ett begränsat VMA (lokalt) eftersom hela räddningsinsatsen tog 40 timmar.
2	Stöd genom checklista eller motsvarande för att specificera olika händelser (scenarion) och hur de olika varningstexterna ska formuleras. Stöd med vilken nivå informationen (allvarlighetsgraden) ska gå ut med. Mer information om skillnaden och hanteringen av <i>VMA varning</i> , <i>VMA information</i> och framför allt användningen av myndighetsmeddelandet. Definition av vad som gäller för dessa.
3	Bättre stöd för hela larmkedjan. Kunna välja vilka lokala radiokanaler som VMA ska gå ut över och inte hela SR P4. Som räddningstjänst är det svårt att veta vilka radiokanaler som berör själva samhället (inte larm till de som inte är berörda).
4	Det behövs ett stöd att rent praktiskt formulera VMA-informationen (hur och vem som gör vad). Nu skrivs samma information in i flera olika system. Det skulle underlätta om det fanns en samverkan mellan dessa olika system så att de kunde byta information med varandra. Det blir mycket arbete att få samma information till all inblandade parter. Möjligheten att dela lägesbild med olika aktörer genom att använda samma tekniska system. SR P4 skulle behöva en egen prioriterad telefonlinje till mediabefälet och räddningsledningen på räddningstjänsten ("heta linjen"). Nu ringer alla media och vill i realtid få intervjua mediabefälet och blockerar därmed SR P4. Bättre stöd att tillsammans med SOS Alarm kunna definiera det geografiska området för SMS-sändning. Hanteringen av VMA känns tungarbetat i jämförelse

Ref	Kommentar
	med andra informationssystem. Nu kommer ett pressmeddelande ut snabbare.
5	Det skulle vara bra om det finns tillgång till information på internet som stöd att skapa texten till VMA-meddelandet. Samverkan med SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning skulle då underlättas (snabbas upp).
6	Stöd med kontrollfrågor (Ja/Nej) för att få fram rätt varningstext och inte glömma några detaljer. Situationen är stressande och det är lätt att missa något viktigt. Något mera interaktivt stöd från SOS Alarm kan vara en förbättringsåtgärd. SOS Alarm ringde varje timme och undrade hur länge <i>VMA information</i> skulle vara aktivt. Ett stressmoment, det hade varit bättre att kunna få sätta en egen tid då SOS Alarm skulle återkomma.
7	Nu sändes <i>faran över</i> i ett alldeles för stort område. <i>Faran över</i> borde ha sänts till samma område som larmades. Fel? Det behövs ett mallstöd för VMA text. Utbildning i användandet av VMA och gärna interaktivt på MSB hemsida.
8	Allt fungerade utmärkt. Alla SOS Alarm-centraler ska ge samma stöd och agera på samma sätt som SOS Alarm i Växjö gjorde. Skapa rutiner med förslag på färdiga texter. Varning eller information, stöd i vilket som ska användas. Information om användandet av myndighetsmeddelande måste förklaras.
9	Arbetet med att sända VMA fungerade bra. Ordet <i>VMA varning</i> och <i>VMA information</i> : Namnen bör tydliggöras och markeras vad som gäller för de båda varianterna. Många har svårt med att SMS och utomhusvarning kan användas i båda fallen. Vid trafikolyckor kan trafikredaktionen på SR P4 bryta sändningen direkt. Vad är det som avgör detta? SOS Alarm frågar kontinuerligt om ett VMA ska finnas kvar och det är bra att räddningstjänsten håller läget uppdaterat. En prognos ska kunna ställas och då få längre tid mellan kontakterna med SOS Alarm.
10	Egna instruktioner ska finnas hur VMA ska hanteras. Det ska finnas förberedda texter till VMA. Det gäller att få rätt nivå på informationen. Det kan tyckas att det är lite för ofta som olika räddningstjänster går ut med VMA vid enklare insatser. Hur hantera information till media och kanske även 11313? Det behöver ges ut information till bland annat skolor om vad som ska göras när de får veta om en händelse via VMA.
11	Bra att SOS Alarm frågade om SMS skulle användas. Räddningstjänsten har en blankett som ska användas för att sända VMA. Den behöver

Ref	Kommentar
	<p>förbättras. Bättre rutiner hur blanketten ska användas mot SOS Alarm. <u>Anmärkning:</u> Ska den även bli generell för hela landet? Ett önskemål är att få tillgång till färdiga VMA-texter som kan användas i dialogen med SOS Alarm.</p> <p><u>Fråga:</u> Kan SOS Alarm starta sändningen av utomhusvarningen eller är det enbart från räddningstjänsten? Kvartalsproven av VMA sker från räddningstjänsten, även SOS Alarm skulle i så fall även kunna hjälpa till med dessa.</p> <p>Ett problem med SMS-varningen är att alla teleoperatörer inte fanns med i systemet, dvs. alla mobiltelefoner i området fick inte SMS-meddelandet.</p> <p><u>Från SOS Alarms hemsida:</u> Sedan 1 juli 2017 kan SOS Alarm skicka VMA via SMS till samtliga mobiltelefoner, fasta som positionerade, i ett drabbat område.</p>
12	<p>Allt fungerar helt OK. Sett en tydlig ökning av användningen av VMA. Har använt myndighetsmeddelande på senare tid för att informera om otjänligt vatten.</p>
13	<p>SMS och telefon användes men utskicket fungerade inte helt bra. Det blev inte rätt område för utskicket, SOS Alarm tolkade området fel. Här behöver det bli en bättre rutin och tydlighet i kommunikationen mellan räddningstjänsten och SOS Alarm i att definiera området. Det tog även för lång tid för utskicket, de sista som fick SMS fick det när <i>faran över</i> sändes ut. Fick ett bra stöd av SOS Alarm i att utforma VMA-texten via intervjun. RcB gav information om händelsen och SOS föreslog informationstexten. Det bör finnas färdiga förslag på varningstexter som finns hos både räddningstjänsten och SOS Alarm. Utskicket av SMS fungerade inte helt bra. Det blev inte rätt område för utskicket, SOS Alarm tolkade området fel. Här behöver det bli en bättre rutin och tydlighet i kommunikationen mellan räddningstjänsten och SOS Alarm.</p>
14	<p>Checklista i användningen av VMA. Beskriva de olika vägarna för information (varning, information och myndighetsmeddelande). Lathund saknas över de olika meddelandetyperna.</p>
15	<p>Mer information om vilka typer av informationsmeddelanden som kan användas, vad dessa innebär och när de ska användas. Bättre rutiner mot SOS Alarm genom att ställa kontrollfrågor i utformningen av VMA. I 7 av 10 bränder är det en industribrand. Det ska därmed finnas färdiga standardtextförslag på informationstexten som kan användas i kontakten med SOS Alarm. Samma kan även gälla för andra typer av räddningsinsatser. SOS Alarm i Karlstad föreslog att SMS skulle användas som test och nu blev det ett alldeles för stort område som varnades. SMS sändes ut till alla som hade en mobiltelefon registrerad</p>

Ref	Kommentar
	<p>på en adress i Karlstad vilket gjorde att även de som exempelvis var på semester utomlands fick detta informations-SMS.</p> <p><u>Från Krisinformation.se:</u> <i>Från den 1 juli kommer du att kunna få VMA, Viktiga meddelanden till allmänheten, även via ett sms om något allvarligt händer i området där du befinner dig. Tidigare kunde sms bara skickas ut till mobiltelefoner som är registrerade på en adress i ett område där en händelse inträffat.</i></p>
16	<p>Det behövs förberedda larmtexter som stöd i samarbetet med SOS Alarm. Tidigare fanns detta i en VMA-pärm med färdiga texter för skogsbrand, kemolycka, översvämning, etc.</p> <p><u>Pågående upphandling mot SOS Alarm (köpa tjänster):</u> SOS Alarm ska kunna starta utomhusvarningen och det ska ske med en tilläggstjänst som kostar 4500 kr/år och kommun. Kan inte denna tjänst bekostas av medel från MSB eller motsvarande? Utomhusvarningen används så sällan at det skulle kunna räcka med att betala för varje insats från SOS Alarm.</p>
17	<p>Det kan vara bra att få rutiner för informationsöverföringen mellan SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning för att som i detta fall slippa dubbelskrivning av information som redan skickats som e-post. Det behöver informeras mera om vad det innebär att ett VMA sänds. Vad ska den enskilda personen göra när informationen kommer via radio, SMS och speciellt via utomhusvarning? Alla vet nog inte idag vad utomhusvarningen betyder.</p>
18	<p>Det frågor som ställdes under samtalet med KBX och Sveriges Radios sändningsledning ska redan finnas hos räddningstjänsten vilket underlättar framtagningen av VMA-texten. SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning borde samtliga vara med i ett gemensamt telefonsamtal. Trepårtssamtalet borde vara uppkopplat redan från första stund. Något bristande rutiner i kunskapen om VMA-kedjan. Vem ska räddningstjänsten prata med och på vilket telefonnummer? Det finns en otydlighet med återkopplingen efter utsänt VMA. När ska KBX höra av sig om läget i händelsen? Lite otydligt vilken informationsform som ska användas (varning, information, myndighetsmeddelande). Rutin över när <i>faran över</i> ska sändas saknas eller är otydlig. KBX borde ställa frågan. Med ett ökat antal VMA i hela Sverige finns en risk att dess betydelse mattas av. Om inte VMA ska användas, vilka informationskanaler ska då användas? MSB ska stötta med checklistor, exempel på färdiga textförslag, etc. gemensamt för alla räddningstjänster i landet.</p>

Ref	Kommentar
19	Se till att ha bra rutiner för när VMA ska användas. Tveksamt om VMA skulle ha använts i alla de tillfällen som nu har skett. Använda myndighetsmeddelande vid mindre händelser. En brand i en enstaka villa ska inte ge ett VMA.
20	<p>I detta fall hade det kanske räckt med <i>VMA information</i> och inte <i>VMA varning</i>. Det blev en snabb brandspridning och det var svårt att avgöra hur stor branden skulle bli och därmed blev det <i>VMA varning</i>. Svårt att definiera en bra informationstext (bättre stöd för detta?)</p> <p><u>En iakttagelse från RCB:</u> För att byta från VMA varning till VMA information för att delge mer information så måste <i>faran över</i> sändas innan ett nytt VMA information sänds. Det skapade förvirring hos allmänheten då <i>faran över</i> kom trots att det fortfarande brann.</p> <p><u>Kommentar:</u> Skulle inte flera myndighetsmeddelande varit lösningen?</p>
21	<p>Idag är inre befälet bara en länk mellan räddningsledaren och SOS Alarm vilket ger att det kan vara svårt att ge korrekt information till SOS Alarm.</p> <p>I Kiruna sitter SOS Alarm i samma lokal som räddningstjänsten vilket ger ett nära samarbete. Det behöver förbättras med kunskapen avseende på rutiner för hur VMA ska användas. I detta fall var det nog en missuppfattning om hur VMA ska användas som gav olika varningar till allmänheten. Skillnaden i <i>VMA varning</i> och <i>VMA information</i> är endast hur fort informationen ska sändas och inte i allvarlighetsgraden. Alla inom räddningstjänsten vet inte skillnaden mellan informationstyperna.</p>
22	Ofta blir det slentrian i texten (stäng dörrar och fönster, etc.) Det behöver finnas ett stöd för att skapa en kort koncis och informativ text, dvs. meddela det som är viktigast. Räddningsledaren finns ute på fältet i en brandbil eller på gatan och behöver detta stöd. Skriva text med exempelvis en mobiltelefon fungerar inte. I samband med vissa VMA bör TiB hos landstinget, länsstyrelsen och MSB hållas informerad. Hur länge har myndighetsmeddelande funnits? Information om innebörden i <i>VMA varning</i> , <i>VMA information</i> och <i>myndighetsmeddelande</i> saknas.
23	Inget speciellt.
24	Det finns en skrivelse ställd till MSB (sommaren 2017) om problem med kontakten med SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning med ett antal punkter till förbättring. Räddningstjänsten Syd ställer gärna upp på att ge mer information.

Ref	Kommentar
	<p><u>Några iakttagelser från Räddningstjänsten Syd:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det ges inte samma information från VMA i de olika informationskanalerna. En sak sägs i SR P4 och en sak kan det stå på Krisinformation.se. 2. SOS alarm och KBX frågar ofta om det ska gå ut VMA eller myndighetsmeddelande. Från räddningstjänsten går det inte ut myndighetsmeddelande enligt dess avtal. 3. Det kan ta upp till tre timmar innan alla SMS sänts ut beroende på hur stort område som ska larmas. 4. Det kan vara lång handlingsstid hos SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning innan VMA sänts ut (upp till 30 minuter). 5. Räddningstjänsten har gett en kort tydlig informationstext och ändå ställs det en mängd motfrågor och ifrågasättande av innehåll och karaktär. Räddningstjänsten Syd vet vad de vill få ut i sina VMA då de ofta sänder dessa men ändå frågar KBX mycket om informationen i VMA.
25	<p>Informationen om att det är max 450 tecken som kan rymmas i ett VMA saknas eller är väldigt otydlig. Bra om det finns färdiga texter som är korta och sakliga. Tydlighet i vem på SOS Alarm som ska kontaktas för hanteringen av VMA. Nu fördröjdes VMA med 30 till 60 minuter på grund av ett flertal samtal mellan räddningstjänsten, SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning.</p> <p>Ett stort antal VMA på senare tid har berört mindre händelser som villabränder. Kan bli lite som "vargen kommer" i förtroendet för VMA. Rökutvecklingen behöver inte alltid vara giftig.</p> <p>Kan det vara så att skolan i Revinge lär ut när och hur VMA ska användas på ett något felaktigt sätt?</p>
26	<p>Det var en viss osäkerhet hos SOS Alarm vad som gäller för VMA <i>varning</i> och VMA information. Det blev något trevande i inledningen av telefonsamtalet.</p>
27	<p>Det upplevdes som om KBX inte var helt påläst när det gäller att hantera VMA. Alla på räddningstjänsten har däremot fått information om VMA-hanteringen. Tidigare fanns utbildning på VMA-systemet hos MSB (regionala utbildningar). Vet inte var denna utbildning har tagit vägen.</p>
28	<p>Sändningen av SMS har gjort att VMA hanteras oftare. Det behöver finnas ett formulär med kryssfrågor för att snabbt skapa en</p>

Ref	Kommentar
	informationstext. Nu ställs det alldeles för många likartade frågor från de olika aktörerna. Hantering av VMA-text mellan de olika aktörerna ska kunna ske via den gemensamma teknikplattformen Zenit. Det behöver informeras mer om hur hanteringen av SMS ska ske (i vilken area som SMS ska sändas till). Hur ska återmatningen från KBX och Sveriges Radios sändningsledning ske (när ska ett VMA dras tillbaka eller att innehållet ska förändras)?
29	Mer information om användandet av SMS. Förbättra användandet at SMS. Hur få rätt område för sändning av information?
30	Trepårt med KBX är smidigt och fungerar bra.
31	Fungerar bra. SOS Alarm kan starta utomhusvarningen. Information via SMS bör testas mera? Hur lång tid tar det att få ut 10 000 SMS??
32	Lättfattlig manual över hur VMA ska användas (hela kedjan och de olika typerna av meddelanden). Stöd i hur VMA-texten ska utformas. Möjlighet att kombinera VMA med myndighetsmeddelande. (Går det inte att sända båda?)
33	Det hade varit enklare att skicka in ett skriftligt förslag till sändningsledningen med ett förslag på formulering som underlag vid samtalet med sändningsledningen. Förslaget hade sedan kunnat redigeras innan sändning. Önskvärt med en hårdare styrning från SOS Alarm om vilken typ av varningsmeddelande som ska gå ut. Svårt att i en stressad situation själv avgöra detta. SOS Alarm i Luleå var kontakten. Stort utbildningsbehov finns, gärna interaktiv webbutbildning. Tydlig rutin för när de olika formerna för varning/information ska användas.
34	Sända <i>faran över</i> på samma område som varningen. Antalet sirener behöver bli fler i Skogsbo. Det behövs ett mallstöd för VMA text. Utbildning i användandet av VMA (gärna interaktiv på MSB hemsida).
35	Bra med förberedda texter i en kriskommunikationsplan som kan diskuteras med SOS Alarm. Kommunens kriskommunikation underlättas med detta stöd. Mer information om när VMA eller myndighetsmeddelande ska användas. SMS nådde inte alla då alla teleoperatörer inte kommit igång med SMS-sändningen. Däremot gick det ut i rätt område och kommunen har fått bra respons för SMS-utskicket. En annan synpunkt: VMA sändes ut men inte <i>faran över</i> , dvs. att informationen i VMA-meddelandet inte lägre är aktuellt.
36	SOS Alarm gav ett bra stöd i arbetet med VMA-informationen. Nu var det en liten anläggning med ammoniak (160 kg). En större

Ref	Kommentar
	livsmedelsindustri med större tankar, vad händer då? Hur skapa en räddningsinsats vid ett sådant tillfälle och hur ska dialogen med SOS Alarm då ske?
37	Räddningstjänsten har flera telefonnummer till SOS Alarm. Det har varit lite personberoende hos den som svarar på telefonsamtalet hos SOS Alarm på vilket sätt VMA och även andra räddningsinsatser hanteras. Här finns det förbättringsåtgärder med avseende på rutinen för räddningstjänstens kontakt. Vidare kontakt med KBX och Sveriges Radios sändningsledning fungerar bra.
38	Se till att ha bra rutiner för när VMA ska användas. Tveksamt om VMA skulle ha använts i alla de tillfällen som nu har skett. Använda myndighetsmeddelande vid mindre händelser. En brand i en enstaka villa ska inte ge ett VMA.
39	Räddningstjänsten känner att de måste trimma sin organisation när det gäller hanteringen av VMA. Det behövs repetitionsutbildning (som är inplanerad) och även uppdatering av den informationspärm som innehåller VMA. Det måste till en bättre process vid kontakten av SOS Alarm. En mall för VMA-texten fanns hos räddningstjänsten och den var klar för sändning. Det bedömdes därför att det tog lång tid från det att VMA-meddelandet getts till SOS Alarm innan VMA gick ut i sändning från SR P4 (mer än 10 minuter?). Hanteringen av SMS måste förbättras. När <i>faran över</i> sändes så sändes det ut över fel område dvs. till de som inte tidigare fått SMS med VMA-informationen. Det behövs information och rutiner över vad som gäller för VMA varning/information med och utan SMS/utomhusvarning samt myndighetsinformation.
40	SOS Alarm med KBX finns i samma lokaler och ger en bra samverkan.
41	Så här i efterhand: Var det rimligt att gå ut med VMA? Dagtid kan allmänheten känna rökluften, nu inträffade branden kvällstid. <u>Kommentar:</u> Om inte VMA, vilka andra informationsvägar ska användas? Media var snabba att förmedla information om händelsen. SOS Alarm säljer en informationstjänst till massmedia som gör att massmedia kan vara före VMA med information till allmänheten.
42	Det behövs mer utbildning i hantering av VMA i alla led även till deltidsbrandmän och brandingenjörer som är räddningsledare. Här finns det kunskapsbrister. Det behövs praktiska utbildningar i användandet av VMA. MSB måste bli tydligare i hur VMA ska användas och även svara för utbildningen. För lite information om SMS och kunskapen i användandet är dålig. Det behöver bli tydligare hur SMS

Ref	Kommentar
	ska användas och hur man når ut till allmänheten denna väg. Kan man bara sända SMS utan att gå ut i SR P4? Det måste finnas färdiga informationstexter (mallar) som alla i VMA-kedjan har tillgång till. Dessa ska kunna justeras så att de passar aktuell händelse. Myndighetsmeddelande, finns det med i LSO? Alla berörda ska veta hur myndighetsmeddelande hanteras.
43	Det behöver finnas mallar för VMA-texter. Kommunikationen med SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning behöver förbättras. Det behöver tydliggöras vad VMA är och när det ska användas. Alla i informationskedjan ska ha samma information i hanterandet av VMA.
44	Det behövs en snabbare kanal för informationshantering mellan de inblandade i ett VMA. Det behöver finnas färdiga formulär som eventuellt kan skickas med e-post (om sekretessen tillåter) till SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning. Därmed minskar utrymmet för en onödig diskussion som kan ta extra tid och som fördröjer sändandet av VMA.

3. Analys

3.1 Vad har analyserats?

Frågorna som har använts i intervjuerna med de som begärde VMA samt svaren på dessa frågor återfinns i kapitlet 2, Genomförande. I efterföljande kapitel görs en sammantagen analys av vad som framkommit i respektive fråga.

3.2 Händelse

F1. a) Beskriv kort händelsen som föranledde att VMA begärdes

Vad bestod störningen av?

b) När och hur gjordes bedömningen att använda sig av VMA?

3.2.1 Händelser som föranlett sändning av VMA

Här ges en sammanställning av vilka händelser som gett upphov till sändning av VMA.

Tabell 11, Händelser som föranlett sändning av VMA

Händelse	Antal
Brand i företagsbyggnad, industri, förrådsbyggnad	15
Brand på återvinningsanläggning, torvtäckt	8
Brand i villa	6
Läckage i tankvagn med syra, explosionsrisk, utsläpp av ammoniak	4
Brand i bilverkstad, åkerifastighet, lastbil	3
Otjänligt kommunalt kranvatten, vattenläcka på vattenledning	3
Brand i skola	2
Brand i sprängmattor	2
Falsklarm från industrilarm	1

Reflektion:

Tabellen visar att merparten av VMA sändes vid olika brandtillbud och övervägande när det gällde brand i industrier eller i återvinningsanläggningar. Denna uppfattning delas även med de intervjuade.

3.2.2 Bedömning att använda VMA

Här ges en sammanställning av vilka bedömningar som gett upphov till sändning av VMA.

Tabell 12, Bedömning att använda sig av VMA (händelsens allvarlighetsgrad)

Allvarlighetsgrad	Antal	%
Kraftig ohälsosam eller giftig rökutveckling	26	59,1
Explosionsrisk med gasflaskor, acetylengasflaskor	5	11,4
Explosionsrisk med syra, utsläpp av syra	4	9,1
Läcka av fluorvätesyra, ammoniak, saltsyra	3	6,8
Hälsorisk, risk med kommunalt vatten	3	6,8
Rökluft	2	4,5
Varna för falsk larm från industri	1	2,3

Reflektion:

Även här visar tabellen att merparten av VMA sändes vid olika brandtillbud som gett kraftig ohälsosam eller giftig rökutveckling och som påverkat omgivningen. Även explosionsrisken med gasflaskor, acetylengasflaskor, etc. finns med i de bränder som gett upphov VMA.

3.3 Begäran sändning av VMA

F2a. Var det tydligt för dig att det var ett VMA du behövde begära?

F2b. Är det tydligt för dig vad som krävs för att begära VMA?

3.3.1 Behörighet att sända VMA

Tabell 13 och Tabell 14 visar vilka myndigheter som har mandat att sända VMA samt vid vilken typ av händelse.

Det finns två nivåer på meddelanden: varning och information.

Varningsmeddelande sänds genast när det finns en omedelbar risk för skada på liv, hälsa, egendom eller i miljön.

Informationsmeddelande kan sändas ut för att förebygga eller begränsa skador på liv, hälsa, egendom eller i miljön.

Tabell 13, Behörighet för begäran av varningsmeddelande

Vilka har behörighet?	Vilka händelser rör det sig om?
Räddningschef/räddningsledare för kommunal räddningstjänst	Olyckshändelser eller överhängande fara för olyckshändelser (giftig brandrök, utsläpp av kemikalier, explosionsrisk)
Räddningsledare för statlig räddningstjänst Strålsäkerhetsmyndigheten	Räddningstjänst och rådgivning vid utsläpp av radioaktiva ämnen
Polismyndighet	Grov störning av allmän ordning eller svår brottslighet, som innebär fara
Smittskyddsläkare	Överhängande fara för spridning av allvarlig smittsam sjukdom
Anläggningar med farlig verksamhet, enligt 2 kap, 4 §, Lagen om skydd mot olyckor	Utsläpp av giftiga eller skadliga ämnen i mark, vatten och luft, vid risk för ras, skred och dammbrott.
SOS Alarm	Vid allvarliga störningar i alarmeringsfunktionen, till exempel vid blockering av 112-numret

Tabell 14, Behörighet för begäran av informationsmeddelande

Vilka har behörighet?	Vilka händelser rör det sig om?
Regeringen med Regeringskansliet	Vid extraordinära händelser*
Alla myndigheter med ansvar och skyldigheter för krishantering (myndigheter med tjänsteman i beredskap (TiB))	Vid extraordinära händelser*
Kommuner och landsting	Vid extraordinära händelser*
Svenska kraftnät och de största el-distributörerna	Vid elavbrott
Teleoperatörer med egna nät	Vid avbrott i telekommunikationerna

Myndigheter och företag som får begära sändning av varningsmeddelande	Vid händelser som tidigare föranlett varningsmeddelande
---	---

* Extraordinär händelse

En Extraordinär händelse är "... sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser..."

Svaren från de intervjuade om vetskapen om behörigheten att sända VMA är redovisat i Tabell 15.

Bedömningen av svaren är följande:

Ja: Jag vet min behörighet att sända VMA och vet vilka händelser som kan föranleda ett VMA.

Tveksam/osäker: Jag är osäker över min behörighet eller osäker på vilka händelser som kan föranleda ett VMA.

Nej: Jag vet inte min behörighet att sända VMA eller vet inte vilka händelser som kan föranleda ett VMA.

Tabell 15, Tydlighet att begära VMA

Svar	Antal	%
Ja	39	88,6
Tveksam/osäker	5	11,4
Nej	0	0

Reflektion:

De intervjuade har varit Rcb och Inre befäl eller motsvarande inom Räddningstjänsten samt kommunens säkerhetschef eller beredskapsstrateg inom kommunal verksamhet.

Tveksamheten och osäkerheten består främst i vilka händelser som kan ge upphov till VMA. Räddningstjänsten är van att VMA används vid olyckshändelser eller överhängande fara för olyckshändelser (giftig brandrök, utsläpp av kemikalier, explosionsrisk).

Kommuner och landsting kan sända VMA vid extraordinära händelser. De intervjuade från kommunerna har sänt VMA som egentligen skulle vara informationsmeddelande begärt av Smittskyddsläkare vid överhängande fara för spridning av allvarlig smittsam sjukdom (i detta fall risk för otjänligt vatten). Det rätta borde troligen ha varit att sända ett myndighetsmeddelande och inte VMA.

3.3.2 Valet mellan VMA varning, VMA information och myndighetsmeddelande

F2c. Valet av användningen av *VMA varning*, *VMA information* respektive *myndighetsmeddelande*.

Här ges de intervjuades tolkning varför de olika informationstyperna har använts. Se vidare i kapitel 3.4 till 0.

1. På grund av kraftig och giftig brandrök och närliggande verksamheter, bostäder, skolor, etc. så utfärdades ett VMA.
2. Uppenbar explosionsrisk och stor risk för personskador så utfärdades *VMA varning*.
3. SOS Alarm ställde frågan om vilken typ av VMA som skulle sändas.
4. Använder bara *VMA information* och kopplar *VMA varning* till att då används utomhusvarningen.
5. Viss osäkerhet råder om de olika benämningarna:
VMA varning = Akut?
VMA information = Jämförs med trafikinformation?
6. *VMA varning* används när det är allvarligt?
VMA information används för att varna de som befinner sig i området?
7. Använder nu tre begreppen fel: enbart *information* samt med eller utan *utomhusvarning*?
8. Ovanligt med *myndighetsmeddelande* inom räddningstjänsten.
Myndighetsmeddelande ingår inte i räddningstjänstens avtal (LSO).
9. Räddningstjänsten använder ytterst sällan utomhusvarningen.
I detta fall skulle det räckt med *VMA information* men SOS Alarm ställde aldrig frågan utan *VMA varning* gick ut.
Har dock använt *myndighetsmeddelande* på senare tid för att informera om otjänligt vatten.
10. Trollhättans kommun använder ofta *myndighetsmeddelande* utan att egentligen veta om det. De ringer till *trafik och service* på SR P4 i Jönköping för att få ut information lokalt.
Kommunen säkerhetschef kontaktade i detta fall via telefon räddningstjänsten som i sin tur kopplade upp mot SOS Alarm. Även Sveriges Radios sändningsledning blev senare kontaktad som ifrågasatte om det verkligen skulle sändas ett *VMA information*. De var motvilliga till att utföra uppgiften men gick till slut med detta.
11. Enköpings kommun: Allvarlig smitta med kolibakterier behövde en snabb information till allmänheten. *VMA information* användes men *myndighetsmeddelande* var kanske det rätta alternativet.

Reflektion:

Här syns det tydligt att okunskapen om innebörden i *VMA varning*, *VMA information* och *myndighetsmeddelande* är stor. SOS Alarm ställer frågan om VMA ska användas men inte alltid med vilken variant av VMA som ska användas.

3.4 VMA varning och VMA information

F3. Vet du skillnaden mellan *VMA varning* och *VMA information*?

Som tidigare nämnts så finns det två nivåer på meddelanden:

VMA varning sänds genast när det finns en omedelbar risk för skada på liv, hälsa, egendom eller i miljön och bryter radiosändningarna direkt av SR P4 (utan dröjsmål).

VMA information kan sändas ut för att förebygga eller begränsa skador på liv, hälsa, egendom eller i miljön. Ett varningsmeddelande sänds skyndsamt vid första bästa tillfälle dock inom 10 minuter.

Svaren från de intervjuade är redovisat i Tabell 16. Bedömningen av svaren är följande:

Ja: Jag vet vad som skiljer *VMA varning* från *VMA information*.

Tveksam/osäker: Jag är osäker över skillnaden.

Nej: Jag vet inte vad som skiljer *VMA varning* från *VMA information*.

Tabell 16, Kunskapen om skillnaden mellan *VMA varning* och *VMA information*

Svar	Antal	%
Ja	21	47,7
Tveksam/osäker	16	36,4
Nej	7	15,9

Reflektion:

Det råder med andra ord en stor osäkerhet i vad som skiljer *VMA varning* och *VMA information* och när dessa ska användas. Av de intervjuade har 53,3% inte rätt kunskap.

I 11 av de 44 analyserade händelserna har *VMA varning* sänts. Flertalet av dessa har egentligen varit *VMA information*.

3.4.1 Händelse med VMA varning

I Tabell 17 särredovisas de händelser som föranlett att *VMA varning* användes.

Tabell 17, Händelse med VMA varning

Ref	Händelse
1	Brand i en lastbil innehöll gasoltuber och mellan 400-500 liter olja längs en riksväg.
5	Brand i en bilverkstad med gasflaskor i lokalen.
7	Läcka av fluorvätesyra från en tankvagn.
8	Brand i industribyggnad.
12	Brand i lagerlokal med plastprodukter.
20	Brand på avfallsanläggning.
25	Explosionsrisk i en varm container innehållande akrylsyra.
26	Brand i en industribyggnad med gasflaskor (acetylen, gasol och även syrgas).
31	Brand i villa med bland annat bildäck.
34	Brand i en fastighet.
44	Brand i en större plastcistern.

Reflektion:

VMA varning sänds genast när det finns en omedelbar risk för skada på liv, hälsa, egendom eller i miljön. Bedömningen är att i flertalet av dessa VMA inte borde ha varit *VMA varning* utan kunde gått ut som *VMA information*.

3.5 VMA och myndighetsmeddelande

F4. Vet du skillnaden mellan *VMA* och *myndighetsmeddelande*?

Följande definition gäller för användningen av ett myndighetsmeddelande:

Radio- och TV-lagen ger alla myndigheter rätt att begära sändning av viktiga meddelanden i SR, SVT och TV. Lokalradiolagen ger även alla myndigheter rätt att begära varningsmeddelanden i den kommersiella lokalradion. Ett sådant meddelande kan begäras direkt hos de aktuella stationerna. Meddelandet måste vara av vikt för allmänheten. Myndigheterna står för innehållet i meddelandet och det är upp till programföretaget att utforma det så att det passar in i sändningen och inte inverkar negativt på programverksamheten i övrigt. I Radio- och TV-lagen, regeringens sändningstillstånd och i lokalradiolagen formuleras dessa meddelanden ”/.../meddelande som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det”, här kallat ”myndighetsmeddelande” som en övergripande benämning.

https://www.msb.se/Upload/Produkter_tjanster/Publikationer/KBM/Alarmera%20Informera.pdf

Myndighetsmeddelande kan bestå av information om inställda skolskjutsar, problem med vattenförsörjningen inom någon ort, etc. Dessa meddelanden sänds enbart lokalt i berörd SR P4-kanal.

Svaren från de intervjuade är redovisat i Tabell 18. Bedömningen av svaren är följande:

Ja: Jag vet vad som skiljer *VMA* från *myndighetsmeddelande*.

Tveksam/osäker: Jag är osäker över skillnaden.

Nej: Jag vet inte vad som skiljer *VMA* från *myndighetsmeddelande*.

Tabell 18, Kunskapen om skillnaden mellan *VMA* och *myndighetsmeddelande*

Svar	Antal	%
Ja	14	31,8
Tveksam/osäker	10	22,7
Nej	20	45,5

Reflektion:

Svaren från de intervjuade visar att kunskapen om myndighetsmeddelande är låg. 68 % av de intervjuade vet inte vad som skiljer *VMA* från *myndighetsmeddelande* och därmed hur ett myndighetsmeddelande kan användas.

I flera av de händelser som föranlett ett VMA borde ha hanterats med hjälp av ett myndighetsmeddelande. Allmän information som inte fordrar SMS eller utomhusvarning skulle ha kunnat ges ut snabbare genom en direktkontakt med SR P4. Ett exempel på detta kan vara information om en vattenläcka i kommunens ledningsnät som kan orsaka otjänligt vatten.

En trolig orsak till okunskapen kan vara att innebörden och användningen av *myndighetsmeddelande* inte nått ut till de intervjuade. Här ges exempel på information från några

MSB har följande information på sin hemsida:

På flera håll blandas begreppen och kunskaperna ihop när det kommer till vad myndighetsmeddelande och VMA egentligen är; skillnaderna i nivå, hur man begär det och vem som ska begära det.

https://www.msb.se/Upload/Produkter_tjanster/.../KBM/Alarmera%20Infor mera.pdf

Krisinformation.se har följande information på sin hemsida:

Myndighetsmeddelande

Om det är mindre allvarliga händelser kan myndigheter begära att få sända så kallade myndighetsmeddelanden. Det kan handla om till exempel svårigheter i trafiken på grund av oväder, svaga isar, eller ett giftutsläpp som inte är farligt för hälsan.

<https://www.krisinformation.se/detta-gor-samhallet/vad-ar-en-kris/vma-sa-varnas-allmanheten/sa-varnar-krisinformation.se>

Länsstyrelsen Stockholm har följande information på sin hemsida:

Myndighetsmeddelande

Myndigheter kan begära att få sända meddelanden när normal verksamhet i viktiga samhällsfunktioner inte längre kan bedrivas. Det kan till exempel röra sig om störningar i vatten- och elförsörjning, som inte bedöms livsfarliga i ett kort perspektiv.

Inom Länsstyrelsen har länsledningen, försvarsdirektören och tjänsteman i beredskap enligt särskilt länsstyrelsebeslut behörighet att begära utsändning av myndighetsmeddelande.

<http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/krisberedskap/krishantering/Pages/vma-och-myndighetsmeddelande.aspx?keyword=Myndigheter%20kan%20beg%C3%A4ra%20att%20f%C3%A5%20s%C3%A4nda>

3.6 Farlighetsgrad

F5. Hur många bedömdes vara i riskzonen eller hade kunnat bli drabbade?

(antal personer som berördes och områdets storlek).

Bedömningen av hur många personer som berördes och det berörda områdets storlek är svår att uppskatta främst beroende på tid på dygnet som tillbudet inträffade och hur många som då kunde antas vistas i området vid detta tillfälle. När det gäller rökspridning så kan spridningen variera över tiden och drabba olika stora områden och i olika riktningar.

Ofta har en brand inträffat inne i en tätort med varierande storlek och därmed kan antal personer som kan vara berörda vara allt från ett femtiotal personer till 20 000 personer eller ännu flera.

Reflektion:

De intervjuade har haft svårt att ge en bedömning över antal personer som berördes och områdets storlek. Tabell 5 i kapitel Nuläge ger därmed endast en indikation på hur allvarlig en händelse har varit.

3.7 SMS och/eller utomhusvarningssystem

F6a. Vilka kanaler användes förutom SR P4?

Användes SMS och/eller utomhusvarningssystem?

Följande gäller för sändning av VMA:

Regeringen har slagit fast att radio och television är de primära kanalerna för att varna och informera allmänheten vid olyckor och andra allvarliga händelser. Ett VMA sänds alltid i radio och TV, men vid vissa tillfällen kompletteras varningen genom att ljudsändare utomhus används. Utomhussignalen följs alltid av information i radio och TV.

<https://www.msb.se/vma>

Från och med den 1 juli 2017 kan den som begär VMA även få SMS skickade till mobiler, som använts i ett visst område, för att varna och informera dessa personer.

3.7.1 Användning av SMS och utomhusvarning

Tabell 19 visar användningen av SMS och utomhusvarning tillsammans med utsändningen i SR P4.

Tabell 19, Användningen av SMS och eller utomhusvarning som komplement till SR P4

	Användes	%	Användes inte	%
SMS	28	63,6	16	36,4
Utomhusvarning	1	2,3	43	97,7

Reflektion:

SMS användes inte i sändningen av VMA före 1 juli 2017 utom i ett fåtal fall, främst beroende på att SMS-utsändningen då inte var fullt driftsatt med positionering av mobiltelefoner. Idag skulle siffran troligen varit högre.

De intervjuade har gjort bedömningen att det inte funnits något behov av att använda utomhusvarningen.

3.7.2 Orsak till användningen SMS och utomhusvarning

F6b. Varför/varför inte användes SMS och/eller utomhusvarningssystem?

Komplement till SR P4? Om VMA varning varför inte utomhusvarning?

Tabell 20 ger svar på varför/varför inte SMS och utomhusvarning användes tillsammans med utsändningen i SR P4.

I sju fall fanns möjlighet till att sända SMS men det fanns inget behov av utsändning främst då VMA sändes ut kvälls- eller nattetid och därmed inte gjorde någon nytta.

I 41 av de utsända VMA ansåg inte den intervjuade att det fanns behov av att nyttja utomhusvarningen främst beroende på att det inte bedömdes att fanns någon överhängande fara.

I det enda fallet då utomhusvarningen användes var vid en kraftig brand i en byggnad i Skogsbo i Avesta. Hela fastigheten, med bland annat en pizzeria och lägenheter, fattade eld. Branden startade med svetsning i en bil som fattade eld och gav kraftig svart giftig rök.

Tabell 20, Orsaken till att SMS och/eller utomhusvarningssystem användes/ användes inte

	Antal	%
SMS fanns och användes	28	63,6
SMS fanns men inget behov	7	15,9
SMS fanns inte	9	20,5
Utomhusvarning fanns och användes	1	3,4
Utomhusvarning fanns men inget behov	41	93,2
Utomhusvarning fanns inte	2	3,4

Reflektion:

SMS användes inte i sändningen av VMA före 1 juli 2017 utom i ett fåtal fall, främst beroende på att SMS-utsändningen då inte var fullt driftsatt med positionering av mobiltelefoner. Idag skulle siffran troligen varit högre.

De intervjuade har gjort bedömningen att det inte funnits något behov av att använda utomhusvarningen (utom i ett fall). Möjligheten kan det bero på det som Krisinformation.se skriver på sin hemsida:

För det mesta förmedlas VMA via radio och TV, men vid riktigt allvarliga händelser används även utomhusvarningssystemet för viktigt meddelande.

De intervjuade har inte bedömt att händelsen har varit tillräckligt allvarlig för att använda utomhusvarning.

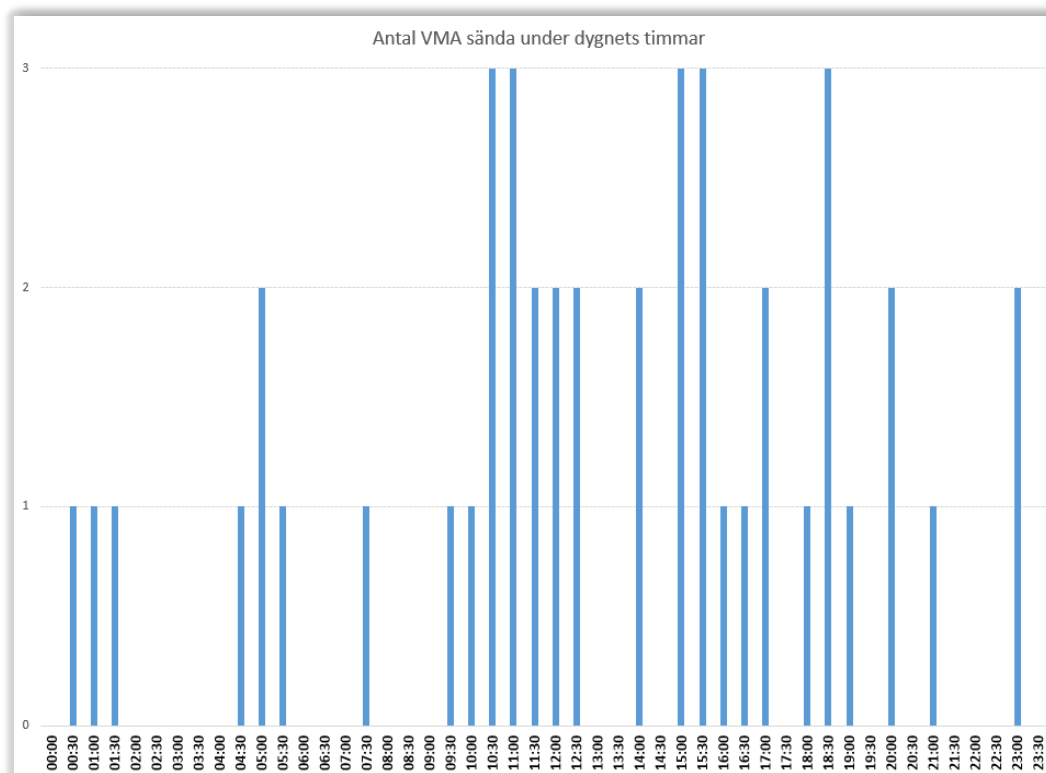
I det enda fallet då utomhusvarningen användes var allvarlighetsgraden kanske inte så stor i förhållande till de andra bränder som föranlett VMA.

3.7.3 Tid på dygnet för de olika VMA-utsändningarna

I Figur 1 visas en graf när på dygnet de olika utsändningarna av VMA skett. Flertalet VMA sändes "dagtid" dvs. mellan kl. 04:30 och 21:30. De fyra VMA som har skett "natttid" är Brand i industri i Falkenberg, Brand i skola i Ljungbyhed, Brand i Folkets Park i Fagersta och Brand i fastighet i Vellinge. I dessa fall har det varnats för brandrök som drivit in mot samhället.

Figur 1, Tid på dygnet för de olika VMA-utsändningarna

Reflektion:

De intervjuade har bedömt att det inte gett någon nytta att sända VMA natttid då antalet personer som kunde höra dessa bedömdes som få. Samtidigt kunde det vara onödigt att väcka de som redan somnat med ett SMS i deras mobiltelefoner om faran inte varit överhängande.

Troligen har de fyra VMA som skett sent på natttid kanske inte behövts?

3.8 Samtal med SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning

F7. Hur tyckte du att samtalet med SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning fungerade?

Följande arbetsgång ska ske vid hantering av begäran av VMA från räddningstjänsten:

1. Räddningsledaren kontaktar SOS (SOS Alarm AB) regionala central direkt, eller via kommunens räddningscentral med begäran om sändning av varningsmeddelande.
2. SOS-centralerna och Sveriges Radios sändningsledning har nyckelpositioner i kedjan för att få varning och information till allmänheten att fungera snabbt och effektivt. SOS, KBX-funktionen, vidarebefordrar en begäran till sändningsledningen på Sveriges Radio i Stockholm.
3. I ett trepartssamtal bestäms meddelandenivå och räddningsledaren tillsammans med Sveriges Radio svarar för meddelandets slutliga utformning.
4. SOS Alarm kan skicka meddelandet som SMS till alla mobiler som är positionerade i berört område. Den viktigaste informationskanalen är alltid den lokala P 4- kanalen. Det är där som meddelandet kan upprepas och kläs på med mer redaktionell information.
5. Sändningsledningen ser till att Sveriges radios alla kanaler sänder meddelandet och distribuerar meddelandet till medverkande TV-företag. Sveriges Radios meddelande sänds med automatik i den privata lokalradion.

Här ges ett sammandrag över hur de intervjuade bedömt hur samtalet med SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning har fungerat.

1. Samtalen med SOS Alarm och Sveriges Radio sändningsledning fungerade generellt utan problem.
2. Samarbetet med vissa SOS Alarm-centraler fungerade mycket bra beroende på att de sitter i samma lokal som räddningstjänsten.
3. Samarbetet fungerade bra efter vissa inledande problem att komma till rätt funktion inom SOS Alarm i Norrköping.
4. SOS Alarm ansåg att räddningstjänsten kunde ta direktkontakt med KBX och Sveriges Radios sändningsledning via trepartssamtal.
5. Räddningstjänsten har blanketter med färdiga VMA-texter som används tillsammans med SOS Alarm vilket gjorde att Sveriges Radios sändningsledning inte kopplades in i trepartssamtal.

6. Kommunen har färdiga mallar för informationsmeddelande som ingår i deras krisledningsplan. En av dessa mallar användes i samtalet med SOS Alarm.
7. Räddningstjänsten skriver ibland texten som ska gå ut och SOS Alarm hjälper till med att utforma den. I detta fall togs kontakten med SOS Alarm och informationen gavs muntligen och en standardtext användes.
8. SOS Alarm ställde motfrågor och gav ett bra stöd. SOS Alarm hade förberedda standardtexter och även Sveriges Radios sändningsledning stöttade i VMA-utformningen.
9. Kontakten med SOS Alarm var något haltande. En mängd frågor ställdes av SOS Alarm. Vid kontakten med Sveriges Radios sändningsledning blev även räddningstjänstens begäran av VMA ifrågasatt.
10. Samtalet fungerade inte helt problemfritt. Det blev mycket onödig diskussion från KBX och Sveriges Radios sändningsledning. Många frågor ställdes som tog lång tid.
11. Samtalet med sändningsledningen fungerade bra men det upplevdes som onödigt krångligt och tidskrävande att muntligen förklara vilket meddelande som räddningstjänsten ville sända och hur det skulle formuleras. Det hade möjligen varit enklare att skicka in ett skriftligt förslag som sändningsledningen sedan kunde redigera innan sändning.
12. Personalen på antingen SOS Alarm, KBX eller Sveriges Radios sändningsledning var nya på sin tjänst och visste inte riktigt vad som skulle göras (bristande rutiner).
13. Personalen på SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning var dåligt pålästa på rutinerna (dåligt utbildade).
14. KBX är proffs men det saknades ett stöd att formulera VMA-texten.
15. KBX visste inte skillnaden på *VMA varning* och *VMA information*.

Reflektion:

Sammantaget kan det sägas att det är stor skillnad mellan de olika SOS Alarm-centralerna hur samtalet med den intervjuade, SOS Alarm och senare KBX och Sveriges Radios sändningsledning fungerade. Avsaknad eller brister i hanteringen av rutiner för VMA-kedjan för alla inblandade parter gör hanteringen onödigt krångligt.

En reflektion är att det är mycket omarbetning av en VMA-text i brist på mallar med färdiga textförslag och att texten ofta ska överföras muntligt till SOS Alarm och vidare till KBX och Sveriges Radios sändningsledning.

3.9 Hjälp och stöd

F8. Fick du den hjälp och stöd som du behövde?
(Av SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning)

Här ges ett sammandrag över vilket stöd och hjälp som de intervjuade upplevde att de fått av SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning i skapandet och utsändningen av ett VMA.

1. I flertalet av kontakterna med SOS Alarm och senare med KBX och Sveriges Radios sändningsledning så har hanteringen av VMA fungerat på avsett sätt. Med tiden har det blivit bättre rutiner i kommunikationen och kanske med hjälp av den personliga kontakten.
2. Något trasslig inledning: Vem skulle kontaktas på SOS Alarm? Nu togs kontakt med lokal produktionsledare via telefon och KBX ringde sedan tillbaka (de var de som skulle fått samtalet).
3. Räddningstjänsten ringde tidigare till en passledare på SOS Alarm, nu kan de ringa till KBX direkt.
4. Bra stöd av SOS Alarm men inte av Sveriges Radios sändningsledning. VMA blev ändå OK.
5. Räddningstjänsten fick stödet ficks men det tog tid. Först ett samtal med SOS Alarm, vidare till KBX och sen Sveriges Radios sändningsledning. I alla leden fick samma informationsbehov upprepas. Detta tog tid, mellan 18-20 minuter, innan VMA gick ut. Gemensamma mallar för hantering av VMA-information efterlyses.
6. Kontakten med SOS Alarm var något haltande och en mängd frågor ställdes av SOS Alarm. Vid kontakten med Sveriges Radios sändningsledning blev även räddningstjänstens begäran av VMA ifrågasatt.
7. SOS Alarm hade spontant inte helt koll på vad som skulle ges ut som *VMA information*. Det känns som att det saknas ett stöd för hela larmkedjan.
8. Frågan om det var *VMA* eller ett *myndighetsmeddelande* togs upp av SOS Alarm och beredskapsstrategen på kommunen ville få ut informationen som VMA. Sveriges Radios sändningsledning ville sända ut informationen som myndighetsmeddelande och inte som VMA. Nu blev det trots allt ett VMA.
9. Sveriges Radios sändningsledning ifrågasatte vad som skulle gå ut som information i VMA. Informationen skulle gå ut lokalt i samhället och inte till hela Sverige. Tydligt finns det kunskapsluckor hos Sveriges Radios sändningsledning.

10. Det blev en omständlig procedur att få fram ett VMA med rätt text. Både KBX och Sveriges Radios sändningsledning ställde en massa frågor och även samma frågor upprepades av båda aktörerna. Det tog minst 10 minuter innan VMA gick ut.
11. SOS Alarm hjälpte till med att skapa VMA-texten och i kontakten med Sveriges Radios sändningsledning via KBX så började sändningsledaren att skriva upp samma VMA-text för hand. SOS Alarm påpekade då att de sände texten via e-post.
12. Den förberedda VMA-texten som togs från MSB hemsida visade sig vara för lång när Sveriges Radios sändningsledning fick ta hand om texten. KBX på SOS Alarm omarbetade texten och denna omarbetning tog tid.
13. En text var förberedd av räddningstjänsten och SOS Alarm med KBX ställde kontrollfrågor innan VMA-texten gick till Sveriges Radios sändningsledning men VMA-meddelandet fick kanske en något för hög allvarlighetsgrad.
14. Kommunen har färdiga mallar för informationsmeddelande som ingår i deras krisledningsplan. En av dessa mallar användes i samtalet med SOS Alarm som därmed underlättade hanteringen av VMA.
15. SMS-utskicket blev inte bra på grund av problem med att definiera vilket område som skulle få SMS. Det tog för lång tid att sända ut SMS.
16. Det var vissa problem med att definiera vilket område som SMS skulle gå ut över troligen beroende på att var SMS-tjänsten inte var helt satt i skarp drift.
17. Det fanns en osäkerhet i när och hur räddningstjänsten skulle skicka *faran över* och vem som hade ansvaret att hålla reda på denna händelse, räddningstjänsten, SOS Alarm, KBX eller Sveriges Radios sändningsledning?
18. Räddningstjänsten fick även frågan vilka lokala radiostationer som VMA skulle gå ut i vilket de hade svårt att bedöma. Det borde räcka med att säga orten eller området och resten ska Sveriges Radios sändningsledning hantera.

Reflektion:

Sammantaget kan det sägas att det är stor skillnad i stöd och hjälp mellan de olika SOS Alarm-centralerna i sändningen av VMA. Kontaktvägen till SOS Alarm var i vissa fall något trevande och även i den fortsatta kontakten med KBX och Sveriges Radios sändningsledning. Avsaknaden eller bristen i hanteringen av rutiner för VMA-kedjan för alla inblandade parter, eller vetskapen om dessa, gör hanteringen onödigt krångligt. Även kunskapsnivån hos de olika parterna varierar.

En reflektion är att det är mycket omarbetning av en VMA-text i brist på mallar med färdiga textförslag och att texten ofta ska överföras muntligt till SOS

Alarm och vidare till KBX och Sveriges Radios sändningsledning. Allt detta tog tid och många gånger har det tagit både 10 och 20 minuter innan VMA kommit ut i sändning till allmänheten. I några fall har det tagit ännu längre tid.

3.10 Underlättande av räddningsarbete eller motsvarande

F9. Tycker du i efterhand att VMA fungerade dvs. underlättade det räddningsarbetet eller motsvarande?

På vilket sätt underlättades räddningsinsatsen av VMA?

Här ges ett sammandrag över hur den intervjuade upplevde att VMA bidragit till att stödja räddningsarbetet och informationsspridningen till allmänheten.

1. Räddningsarbetet i sig påverkades inte.
2. Det kändes rätt att informera omgivningen (allmänheten) om olycksrisken.
3. Informationen till allmänheten gjorde att det inte blev så många telefonsamtal till räddningstjänsten om samma händelse.
4. Vid en större brand underlättar VMA för räddningstjänstens mediapersonal genom minskat antal telefonsamtal.
5. Nyfikenheten från allmänheten minskade genom mindre antal personer och minskad trafik i berört område. Även polisens arbete med avspärrning underlättades.
6. Med VMA kunde bilister välja andra vägar förbi olycksområdet.
7. Bytena av VMA *varning – Faran över – VMA information* gav en otydlighet i informationsspridningen när släckningsarbetet av branden fortfarande pågick under en längre tid och det fortfarande var rökutveckling.

Reflektion:

Sammantaget så bedömer de intervjuade att VMA gjort nytta främst i att informera allmänheten om vad som skett. Själva räddningsinsatsen har i sig inte påverkats mer än i minskat antal telefonpåringningar om händelsen och eventuellt minskat antal nyfikna inom olycksområdet.

3.11 Kommentarer/förbättringsområden

F10. Den intervjuades kommentarer och förslag på förbättringsområden.

Vad kan göras annorlunda i kontakten med berörda för att skapa varningen?

Här ges ett sammandrag av de synpunkter de intervjuade gav på hanteringen av VMA samt deras förslag på vilka förbättringsåtgärder som kan vidtas.

3.11.1 Allmänna synpunkter

1. Det finns en skrivelse ställd till MSB (sommaren 2017) om problem med kontakten med SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning med ett antal punkter till förbättring. Räddningstjänsten Syd ställer gärna upp på att ge mer information. Några iakttagelser från Räddningstjänsten Syd:
  1. Det ges inte samma information från VMA i de olika informationskanalerna. En sak sägs i SR P4 och en sak kan det stå på Krisinformation.se.
  2. SOS alarm och KBX frågar ofta om det ska gå ut VMA eller myndighetsmeddelande. Från räddningstjänsten går det inte ut myndighetsmeddelande enligt dess avtal.
  3. Det kan ta upp till tre timmar innan alla SMS sänts ut beroende på hur stort område som ska larmas.
  4. Det kan vara lång handlingsledning hos SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning innan VMA sänts ut (upp till 30 minuter).
  5. Räddningstjänsten har gett en kort tydlig informationstext och ändå ställs det en mängd motfrågor och ifrågasättande av innehåll och karaktär.
2. Pågående upphandling mot SOS Alarm (köpa tjänster): SOS Alarm ska kunna starta utomhusvarningen och det ska ske med en tilläggstjänst som kostar 4500 kr/år och kommun. Kan inte denna tjänst bekostas av medel från MSB eller motsvarande? Utomhusvarningen används så sällan att det skulle kunna räcka med att betala för varje insats från SOS Alarm.
3. Det behöver informeras mera till allmänheten om vad det innebär att ett VMA sänds. Vad ska den enskilda personen göra när informationen kommer via radio, SMS och speciellt via utomhusvarning. Alla vet nog inte idag vad utomhusvarningen betyder. Det behöver ges ut information till bland annat skolor om vad som ska göras när de får veta om en händelse via VMA.

3.11.2 Användning av VMA

4. Bättre stöd för hela larmkedjan. Alla i informationskedjan ska ha samma information för hanterandet av VMA.
5. Det behövs en lättfattlig manual över hur VMA ska användas (hela kedjan och de olika typerna av meddelanden) och stöd i hur VMA-texten ska utformas. Information behövs om det är möjligt att kombinera VMA med myndighetsmeddelande. (Går det inte att sända båda vid olika tillfällen?).
6. Räddningstjänsten ha sett en tydlig ökning av användningen av VMA och det är tveksamt om VMA skulle ha använts i alla de tillfällen som nu har skett. Myndighetsmeddelande kan användas vid mindre händelser.

7. Ett stort antal VMA på senare tid har berört mindre händelser som villabränder och det kan bli lite som "vargen kommer" i förtroendet för VMA. En brand i en enstaka villa ska inte ge ett VMA och rökutvecklingen behöver inte alltid vara giftig.
8. Det kan tyckas att det är lite för ofta som olika räddningstjänster går ut med VMA vid enklare insatser. Var det rimligt att gå ut med VMA? Om inte VMA ska användas vilka andra informationsvägar ska då användas?
9. En kommun som ger information om otjänligt vatten ska hantera detta genom ett myndighetsmeddelande.
10. Det upplevdes som om KBX inte var helt påläst när det gäller att hantera VMA.
11. Det finns en otydlighet med återkopplingen efter utsänt VMA. När ska KBX höra av sig om läget i händelsen och hur ofta? SOS Alarm undrade hur länge VMA informationen skulle vara aktiv. Önskemål finns om att kunna sätta en egen tid då SOS Alarm skulle återkomma. En prognos ska kunna ställas och då få längre tid mellan kontakterna med SOS Alarm.
12. Det har även hänt att VMA sändes ut men inte *faran över*, dvs. att informationen i VMA meddelandet inte lägre är aktuellt.
13. Det bedömdes att det tog lång tid från det att VMA meddelandet getts till SOS Alarm innan VMA gick ut i sändning från SR P4 (mer än 10 minuter?).

3.11.3 Kontakt med SOS Alarm

14. Räddningstjänsten har flera telefonnummer till SOS Alarm. Det har varit lite personberoende hos den som svarar på telefonsamtalet hos SOS Alarm och på vilket sätt VMA och även andra räddningsinsatser ska hanteras.
15. Osäkerhet har rått över vem räddningstjänsten ska prata med, SOS Alarm eller KBX, och på vilket telefonnummer?
16. Tydlighet i vem på SOS Alarm som ska kontaktas för hanteringen av VMA. Nu fördröjdes VMA med 30 till 60 minuter på grund av ett flertal samtal mellan räddningstjänsten, SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning.

3.11.4 Stöd i utformningen av VMA

17. Det behöver finnas ett formulär med kryssfrågor för att snabbt skapa en informationstext. Nu ställs det alldeles för många likartade frågor från de olika aktörerna. Hantering av VMA-text mellan de olika aktörerna ska kunna ske via den gemensamma teknikplattformen Zenit.
18. Räddningstjänsten vet vad de vill få ut i sina VMA då de ofta sänder dessa men ändå frågar KBX mycket om informationen i VMA.

19. Informationen om att det är max 450 tecken som kan rymmas i ett VMA saknas eller är väldigt otydlig. Det är bra om det finns färdiga texter som är korta och sakliga.
20. Ett önskemål är att få tillgång till ett mallstöd via internet med förberedda VMA-texter som kan användas i dialogen med SOS Alarm. MSB bör stötta med checklistor, exempel på färdiga textförslag, etc. gemensamt för alla räddningstjänster i landet. Tidigare fanns detta i en VMA-pärm med färdiga texter för skogsbrand, kemolycka, översvämning, etc.
21. I 7 av 10 bränder är det en industribrand Det ska därmed finnas färdiga standardtextförslag på informationstexten som kan användas i kontakten med SOS Alarm.
22. Behov finns av stöd genom checklista eller motsvarande för att specificera olika händelser (scenarion) och hur de olika varningstexterna ska formuleras samt med vilken nivå informationen ska gå ut med (allvarlighetsgraden).
23. Det frågor som ställdes under samtalet med KBX och Sveriges Radios sändningsledning ska redan finnas hos räddningstjänsten vilket underlättar framtagningen av VMA-texten. Stöd bör finnas med kontrollfrågor (Ja/Nej) för att få fram rätt varningstext och därmed inte glömma några detaljer.
24. Begreppen *VMA varning*, *VMA information* och *myndighetsmeddelande* bör tydliggöras över vad som gäller för dessa varianter. Lathund saknas över dessa olika meddelandetyper.
25. Det behövs ett stöd i hanteringen av *VMA varning*, *VMA information* och framför allt användningen av *myndighetsmeddelandet* samt definitionen av vad som gäller för dessa.
26. Alla inom räddningstjänsten vet inte skillnaden mellan informationstyperna *VMA varning* och *VMA information*. Myndighetsmeddelande, finns det med i LSO? Alla berörda ska veta hur *myndighetsmeddelande* hanteras.

3.11.5 Överföring av information till SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning

27. Det behövs ett stöd att rent praktiskt formulera VMA-informationen (hur och vem som gör vad). Nu skrivs samma information in i flera olika system. Det skulle underlätta om det fanns en samverkan mellan dessa olika system så att de kunde byta information med varandra. Det blir mycket arbete att få samma information till all inblandade parter. Möjligheten att dela lägesbild med olika aktörer genom att använda samma tekniska system. SR P4 skulle behöva en egen prioriterad telefonlinje till räddningstjänstens mediabefäl och räddningsledningen på räddningstjänsten ("heta linjen"). Nu ringer alla från media på

samma telefonnummer och vill i realtid få intervjua mediabefälet och blockerar därmed SR P4.

28. Det kan vara bra att få rutiner för informationsöverföringen mellan SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning för att slippa dubbelskrivning av information som redan skickats som e-post.
29. Eventuellt kan förslag på VMA-texten skickas med e-post (om sekretessen tillåter) till SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning. Därmed minskar utrymmet för en onödig diskussion som kan ta extra tid och som fördröjer sändandet av VMA. SOS Alarm säljer en informationstjänst till massmedia som gör att de kan vara ute med information till allmänheten före VMA.

3.11.6 Utbildningsbehov

30. Det finns ett stort utbildningsbehov och ett önskemål om utbildning i användandet av VMA och gärna interaktiv webbutbildning på MSB hemsida.
31. Det behövs praktiska utbildningar i användandet av VMA. Räddningstjänsten anser att MSB måste bli tydligare i hur VMA ska användas och även svara för utbildningen.
32. Det behövs inplanerad repetitionsutbildning och även uppdatering av den informationspärm som innehåller VMA.

3.11.7 Stöd i valet av område för VMA

33. Det behövs ett stöd i att kunna välja vilka lokala radiokanaler som VMA ska gå ut över och inte hela SR P4. Som räddningstjänst är det svårt att veta vilka radiokanaler som berör själva samhället (området) och inte larma de som inte är berörda.
34. Vid trafikolyckor kan trafikredaktionen på SR P4 bryta sändningen direkt. Vad är det som avgör detta?
35. Det bör vara möjligt att sända ett lokalt mycket begränsat VMA när hela räddningsinsatsen tar flera dagar.
36. En iakttagelse från en av de intervjuade:
För att byta från *VMA varning* till *VMA information* för att delge mer information så måste *faran över* sändas innan ett nytt *VMA information* sänds. Det skapade förvirring hos allmänheten då *faran över* kom trots att det fortfarande brann.
Kommentar: Orsaken till bytet är troligen en okunskap i vad de olika formerna av VMA betyder.

3.11.8 Hantering av SMS

37. Det finns för lite information om SMS och kunskapen i användandet är dålig. Många vet dessutom inte att SMS och utomhusvarning kan användas samtidigt med utsändningen via SR P4.

38. Det behövs ett bättre stöd att tillsammans med SOS Alarm kunna definiera det geografiska området för SMS-sändning. Hanteringen av VMA känns tungarbetat i jämförelse med andra informationssystem. Nu kommer ett pressmeddelande ut snabbare.
39. Ett problem med SMS-varningen är att alla teleoperatörer inte finns med i systemet, dvs. alla berörda mobiltelefoner i området fick inte SMS-meddelandet.
40. Användandet av SMS och telefon måste förbättras då utskicket inte fungerade helt bra. Det blev inte rätt område för utskicket då SOS Alarm tolkade området fel. Det behövs mer information om hanteringen av SMS. Här behöver det bli en bättre rutin och tydlighet i kommunikationen mellan räddningstjänsten och SOS Alarm i att definiera området.
41. När *faran över* sändes skulle sändas ut som SMS så sändes det ut över fel område dvs. till de som inte tidigare fått SMS med VMA informationen.
42. Det tog för lång tid för utskicket, de sista som fick SMS fick det när *faran över* sändes ut. I ett annat fall kom SMS ut till de sista telefonerna först en timme efter att det VMA sändes ut (148 000 SMS skickades ut över Malmö och Burlöv). Det har förekommit att det tagit upp till tre timmar innan alla SMS sänts ut beroende på hur stort område som larmats.
43. Information via SMS bör testas mera Hur lång tid får det ta att sända exempelvis 10 000 SMS??

Reflektion:

Finns det en anledning att kombinera VMA med myndighetsmeddelande som en intervjuade efterfrågade?

Räddningstjänsten ha sett en tydlig ökning av användningen av VMA och det är tveksamt om användningen av *myndighetsmeddelande* enligt LSO? Om inte VMA ska användas vilka andra informationsvägar ska då användas?

Det kan vara lång handlingsledning hos SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning innan VMA sänts ut till allmänheten (upp till 30 minuter). I ett fall fördröjdes VMA med 30 till 60 minuter på grund av ett flertal samtal mellan räddningstjänsten, SOS Alarm, KBX och Sveriges Radios sändningsledning innan utformningen av VMA påbörjades. Det behövs en tydlighet i vem på SOS Alarm som ska kontaktas för hanteringen av VMA.

Det behövs ett stöd att rent praktiskt formulera VMA-informationen (hur och vem som gör vad). Nu skrivs samma information in i flera olika system. Det skulle underlätta om det fanns en samverkan mellan dessa olika system så att de kunde byta information med varandra. Hantering av VMA-text mellan de olika aktörerna ska kunna ske via den gemensamma teknikplattformen Zenit.

Det bör finnas förberedda VMA-texter med exempel på färdiga textförslag samt checklistor med kontrollfrågor (Ja/Nej). Detta underlag ska finnas hos samtliga inblandade parter.

De olika varningssätten *VMA varning*, *VMA information* och *myndighetsmeddelande* bör tydliggöras.

Det finns ett stort utbildningsbehov och ett önskemål om utbildning i användandet av VMA och hanteringen av SMS och då gärna som en interaktiv webbutbildning. Många av de intervjuade har sänt VMA endast någon enstaka gång i sin befattning som RcB eller Inre befäl, dvs. VMA-sändningen är inte frekvent och då är det svårt att hålla en hög kunskapsnivå.

Utskicket av SMS ut till allmänhetens mobiltelefoner tar alldeles för lång tid. Det kan ta upp till tre timmar innan alla SMS sänts ut beroende på hur stort område som ska larmas. Det sändes ut 148 000 SMS sändes över Malmö och Burlöv och cirka 30 000 SMS över Kiruna. Ett utskick av SMS tog så lång tid att de sista fick det när *faran över* sändes ut. En kommentar var att alla teleoperatörer inte fanns med i systemet och därmed fick inte alla berörda mobiltelefoner ett SMS.

Hanteringen mellan räddningstjänsten och SOS Alarm i valet för vilket område som utsändning av SMS ska ske i måste förbättras. SOS Alarm har tolkat fel område i förhållande till det som räddningstjänsten avsett.

4. Intervjuade aktörer

Tabell 21 redovisar vika organisationer som medverkat i intervjuerna i denna studie. **Ref** är kopplat till den enskilda intervjun.

Tabell 21, Medverkande organisationer

Ref	Organisation
01	Mora Brandkår
02	Trollhättans Stad
03	Räddningstjänsten Skåne Nordväst
04	Räddningstjänsten Jönköpings kommun
05	Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund
06	Räddningstjänsten Väst
07	Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund
08	Räddningstjänsten Hultsfred
09	Räddningstjänsten Östra Blekinge
10	Räddningstjänsten Jönköpings kommun
11	Nerikes Brandkår
12	Storstockholms räddningstjänst
13	Räddningstjänsten i Eskilstuna
14	Gästrike Räddningstjänst
15	Räddningstjänsten Karlstadsregionen
16	Gästrike Räddningstjänst
17	Medelpads Räddningstjänstförbund
18	Räddningstjänsten Jämtland
19	Storstockholms räddningstjänst
20	Räddningstjänsten Kiruna kommun
21	Räddningstjänsten Kalix kommun
22	Räddningstjänsten Kiruna
23	Ölands Räddningstjänst

Ref	Organisation
24	Räddningstjänsten Syd
25	Räddningstjänsten Östra Götaland
26	Räddningstjänsten Skåne Nordväst
27	Kalmar brandkår
28	Räddningstjänsten Skåne Nordväst
29	Räddningstjänsten Storgöteborg
30	Räddningstjänsten Syd
31	Räddningstjänst Västervik kommun
32	SOS Alarm Sverige AB
33	Umeå kommun
34	Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund
35	Enköpings kommun
36	Räddningstjänsten Vansbro kommun
37	Södra Dalarnas Räddningstjänst förbund
38	Storstockholms räddningstjänst
39	Örnsköldsviks kommun
40	Räddningstjänsten Jönköping
41	Räddningstjänsten Syd
42	Räddningstjänsten Skåne Nordväst
43	Värends räddningstjänst
44	Medelpads Räddningstjänst

